

RAPORT

Referitor la îndeplinirea atribuțiilor ce revin, potrivit legii, Serviciului Român de Informații, pentru realizarea siguranței naționale - octombrie 1993 – septembrie 1994 -

I. Cunoașterea, prevenirea și contracararea amenințărilor la adresa siguranței naționale

Raportul de față prezintă activitatea Serviciului Român de Informații (S.R.I.) în perioada octombrie 1993 - septembrie 1994, cu referire numai la acele aspecte și componente ale siguranței naționale care sunt atribuite instituției noastre prin Legea siguranței naționale și Legea privind organizarea și funcționarea S.R.I.

Analiza activității desfășurate de S.R.I. în perioada menționată pune în evidență atât aspecte de ordin cantitativ, cât și calitativ.

Volumul total al informațiilor obținute a fost sensibil mai mare decât în perioada care a făcut obiectul de analiză al precedentului nostru raport, (respectiv 104,7 %), iar, prin conținutul lor, informațiile au acoperit toate domeniile de realizare a siguranței naționale - apărarea Constituției, contraspionajul economic, apărarea secretului de stat și a intereselor economice ale României, contraspionajul și antiterorismul - și au pus în evidență principalele amenințări actuale la adresa valorilor supreme garantate constituțional.

În perioada analizată, ponderea amenințărilor la adresa siguranței naționale, identificate în totalul informațiilor obținute, relevă existența unei situații operative complexe, specifice societății românești actuale, astfel: 31,82% din informațiile obținute evidențiază amenințări de subminare, sabotare, distrugere sau degradare a obiectivelor economice de interes național, 24,73% amenințări de natură extremistă și revizionist-separatistă la adresa instituțiilor democratice, a drepturilor și libertăților cetățenești, 23,21% amenințări de spionaj, 6,81% amenințări la adresa unității și integrității teritoriale, 5,15% amenințări privind organizații sau activități secrete, 3,08% amenințări teroriste, 5,20 % alte amenințări.

Informațiile au fost valorificate în sistemul informării operative curente, în acțiuni informativ-operative și verificări preliminare, în cooperarea orizontală internă a serviciului, în documentare, în acțiuni și măsuri specifice de prevenire, precum și în informarea diverșilor factori de decizie, potrivit competențelor acestora, în cooperarea cu alte componente ale sistemului siguranței naționale și în sesizarea organelor competente a instrumenta infracțiunile.

Beneficiarii acestor informări au fost toate instituțiile prevăzute expres prin dispozițiile articolului 11 din Legea nr.51 din 1991 privind siguranța națională.

Indicele de confirmare a informațiilor utilizate în deciziile factorilor de putere ai statului a fost, în perioada de referință, de 93,8%.

1. Apărarea ordinii de drept

Activitatea specifică a S.R.I. în domeniul apărării ordinii de drept a fost concepută și desfășurată, în principal, în direcția cunoașterii, prevenirii și contracarării amenințărilor la adresa siguranței naționale, prevăzute în Legea nr.51/1991.

Ansamblul amenințărilor la adresa ordinii constituționale a statului român s-au menținut, atât ca arie de manifestare cât și ca virulență și complexitate, la nivelul înregistrat în perioada care a constituit obiectul de referință al raportului de activitate prezentat Parlamentului în anul 1993.

Informațiile obținute de S.R.I., în perioada octombrie 1993 - septembrie 1994, au demonstrat prezența unor încercări de concertare a acțiunilor cu caracter anticonstituțional și promovarea acestora de către emisari ai unor organizații naționalist-extremiste din străinătate cu unele persoane din țara noastră, cu astfel de concepții, care încearcă să obțină influență în mediile unor comunități etnice din România.

Urmărind exacerbarea naționalismului, asemenea acțiuni au căpătat, tot mai frecvent, accente extremiste și separatiste. Cu toate acestea, analiza globală a datelor obținute, prin mijloacele specifice muncii de informații, evidențiază faptul că, în momentul actual, pe plan intern nu se prefigurează vreun pericol iminent la valorile fundamentale ale statului - suveranitatea națională, unitatea și integritatea teritorială.

Bilanțul activității informativ-operative, de prevenire și contracarare a amenințărilor la adresa siguranței naționale reliefează faptul că acțiuni de genul celor menționate au fost instrumentate, dar ele au avut un caracter izolat, neînregistrând ecoul scontat în rândul comunităților etnice vizate, unele dintre acestea fiind dezavuate și contracarate chiar de membri ai acestora.

Faptul constituie un argument suplimentar, deosebit de relevant, pentru a afirma că - în pofida eforturilor care încearcă să facă din relațiile interetnice un vector al acțiunilor îndreptate împotriva statului român - nu există în țara noastră tensiuni și conflicte în raporturile dintre populația majoritară și diverse minorități. Mai mult, pe o hartă a bunelor relații interetnice din România, pot fi menționate ca exemplare zonele având drept centru orașele Arad, Timișoara, Sighetu Marmăției, Sibiu, Brașov și, nu în ultimul rând, Constanța, "modelul interetnic dobrogean" fiind apreciat la un recent simpozion pentru minorități ca exemplar pentru conviețuirea naționalităților în spațiul comun românesc.

Cu toate că se acreditează ideea că România s-ar confrunta cu pericole naționaliste explozive - din mai multe direcții - realitatea demonstrează că până în prezent nu sunt constatate decât acțiuni excesiv și interesat mediatizate ale unor forțe extremiste de presiune, deocamdată restrânse, dar fervente susținătoare și promotoare, mai ales ale naționalismului-iredentist, respectiv ale neorevizionismului.

Fără a le minimaliza, trebuie să spunem că apelurile lor la confruntarea cu autoritățile statului și cu populația majoritară înregistrează un ecou modest, orientarea și tendințele predominante fiind acelea că dialogul și acțiunea politică desfășurate pe baze legale pot reprezenta singurele căi de rezolvare corectă a situațiilor problematice.

Remarcăm, de pildă, că atitudinea neorevizionistă, antiromânească a unor etnici extremiști maghiari nu a fost în măsură să influențeze negativ natura raporturilor firești de conviețuire dintre români și maghiari, receptivitatea și impactul acestor comportamente fiind destul de reduse în mediul conaționalilor lor. Mai mult decât atât, în unele situații, etnicii maghiari, inclusiv personalități reprezentative din rândul lor, au respins și au combătut unele inițiative de factură extremistă și, pe de altă parte, au avansat propuneri concrete menite să elimine elemente care pot induce tensiuni în relațiile dintre minoritatea maghiară și populația majoritară.

Este relevantă în acest sens atitudinea ziaristului Koszta Nagy Istvan, președintele Fundației "Hitel Erdely Szemle" din orașul Miercurea Ciuc, care cu prilejul unei întruniri a filialei locale a U.D.M.R. ce a avut loc la 24 august a.c., a criticat campania de strângere de semnături vizând susținerea unui proiect de lege privind învățământul pentru minoritățile naționale, considerând-o drept un "referendum mascat" prin care se urmărește refacerea influenței și credibilității inițiatorilor acțiunii, cu prețul tensionării relațiilor interetnice.

O atitudine similară, semnificativă pe un orizont mai larg, a adoptat și ziaristul bucureștean Szasz Ianos care, după ce i-a fost conferit premiul de 600.000 lei din partea Uniunii Ziaristilor Maghiari, pe anul 1993, și-a declarat intenția de a folosi suma respectivă pentru înființarea unei fundații care să servească la îmbunătățirea relațiilor româno-maghiare.

Este de menționat, totodată, ca o caracteristică generală, faptul că, potrivit datelor deținute de S.R.I., poziția constructivă și atitudinea corectă manifestată de persoanele de naționalitate maghiară din țara noastră în raporturile cu populația majoritară au devansat cu mult prudența excesivă și reticențele manifestate de oficialitățile ungare în relațiile cu România.

Informațiile relevă că, în măsura în care au existat, în perioada de referință, manifestări cu caracter anticonstituțional ale unor cetățeni români de naționalitate maghiară, acestea s-au datorat în cea mai mare parte propagandei antiromânești, incitărilor revizioniste și sprijinului direct din exterior.

După cum se știe, încă din perioada evenimentelor din decembrie 1989, s-au manifestat unele opinii extremiste care au susținut proclamarea "autonomiei teritoriului maghiar secuiesc". Ulterior, partizanii unor

asemenea ideii s-au reunit în gruparea "Inițiativa Maghiară Ardeleană", condusă de Katona Adam, organizație oficializată în martie 1992, a cărei platformă-program a stabilit ca obiectiv fundamental realizarea autodeterminării prin impunerea tuturor formelor de autonomie, inclusiv a celei teritoriale (art.4 din Platforma-program). Ce se poate înțelege prin dreptul de "autonomie teritorială" a dezvăluit recent și o voce autorizată a inițiativei, după care, printre altele, această sintagmă atât de vehiculată ar presupune automat și un drept asupra resurselor din teritoriul în care ea este recunoscută, ceea ce deja contravine conceptului de stat național și unitar prevăzut în art. 1 al Constituției României.

Acțiunile de factură anticonstituțională desfășurate de membrii inițiativei sus-menționate sunt sprijinite material din exterior. Sub acest aspect, sunt edificatoare cazurile unor funcționari ai unor instituții publice externe, implicați efectiv și în coordonarea tendințelor extremiste din România. Un asemenea funcționar, participând la o întrunire a Inițiativei Maghiare Ardelene, a cerut liderilor acesteia ca toate demersurile lor separatiste să fie în prealabil puse de acord cu persoane competente din exterior, pentru a fi sprijiniți inclusiv prin acțiuni de presiune.

Un alt asemenea funcționar a efectuat într-un singur an peste 30 de deplasări în România - majoritatea, cu ocazia organizării unor activități ale inițiativei sus-menționate -, acesta implicându-se în elaborarea directă a unor documente prin care să se susțină și în exterior necesitatea separatismului.

- Aceiași reprezentanți ai unor instituții publice externe au fost implicați în apariția la Budapesta a unui "Memorandum cu privire la obținerea autonomiei comunităților maghiare din Slovacia, Transilvania, Voivodina", acționând concomitent pentru determinarea mai multor persoane reprezentative din rândul etniei maghiare să-și însușească și să semneze documentul în cauză. Ulterior, acest document a fost difuzat și în România, prin intermediul și având semnătura lui Csapo Jozsef.

De asemenea, emisari ai aceluiași grupări participă în mod frecvent la unele evenimente comemorative care, contravenind adevărului istoric și sentimentelor populației majoritare, pot duce la stări tensionale, de natură a degenera în posibile conflicte cu caracter destabilizator.

Semnificative sunt și acțiunile incitatoare și defăimătoare prin care liderul unei organizații a diasporei maghiare din Austria, Barki Eva Maria, propagă sentimente de ură și dispreț față de poporul român și, considerându-se apărătorul drepturilor minoritarilor maghiari din țara noastră, prezintă în mod denaturat situația acestora în cadrul unor organisme internaționale și a unor factori de decizie occidentali, urmărind să lezeze imaginea și interesele României pe plan extern. Activități similare desfășoară și alte persoane din conducerea emigrației maghiare din Occident, nostalgici ai ideilor horthyiste sau animați de sentimente neofasciste, extremiste.

- În realizarea unor astfel de acțiuni sunt implicate direct și unele cadre ale serviciilor speciale străine, aflate temporar pe teritoriul României sub diverse acoperiri. Relevant în acest sens este cazul unui cetățean străin care, speculând prerogativele statutului său, participă cu regularitate la manifestările de factură extremistă din localități transilvănene și stimulează atitudini și poziții antiromânești și anticonstituționale.

Concludente sunt și preocupările unor persoane aparținând anumitor structuri informative străine care activează în România și instigă la separarea învățământului pentru minorități, desfășurarea lui în forme ce ignoră sistemul național de învățământ, și la eludarea competențelor administrației naționale.

Totodată, atrage atenția faptul că un reprezentant străin acreditat în România, cu prilejul frecventelor întâlniri cu etnici maghiari colportează teze și idei iredentiste, incită la dezbinări intercomunitare, implicându-se chiar și în demersuri pentru înlocuirea liderului comunității etnice respective cu o persoană agreată de el.

Faptele acestui reprezentant n-au rămas fără influențe negative. De exemplu, doi etnici din România și-au însușit tezele separatist-diversioniste ale acestuia și au desfășurat acțiuni care contraveneau legilor noastre. Prin măsuri specifice activității S.R.I. s-a realizat prevenirea transpunerii lor în practică.

Datele și informațiile din ultima perioadă relevă preocupări cu un asemenea conținut și asupra unor membri ai **etniei romilor**, fiind vizată îndeosebi exploatarea propagandistică a unor incidente apărute în relațiile dintre unii membri ai etniei și alți cetățeni, pe fondul unor acte antisociale și infracționale grave. Se cere însă subliniat faptul că, în cele câteva conflicte petrecute, protagoniștii au fost întotdeauna persoane situate în afara legii, iar derularea lor a avut o semnificație strict situațională, locală și interpersonală. La nivelul relațiilor în care sunt implicate grupuri etnice de romi, semnificative sunt: eforturile continue de a reduce progresiv distanța care separă unele comunități de romi de restul populației țării; aprecierea de care se bucură o însemnată parte a romilor datorită integrării într-un mod de viață civilizată (inclusiv pe raza localităților în care s-au înregistrat conflicte: Bolintin, Hădăreni ș.a.); statornicirea și întărirea unor relații de coabitare și conlucrare între romi, români și persoane de alte etnii, în diferite domenii de activitate; spiritul de cooperare manifestat constant de liderii organizațiilor romilor în raporturile cu autoritățile (inclusiv în stingerea sau estomparea unor focare de tensiune în localități din județele Dâmbovița, Vâlcea, Sibiu și S.A.I.), precum și reafirmarea în nenumărate rânduri a loialității etnicilor romi față de statul român și preocuparea de a contribui la reflectarea corectă pe plan internațional a relațiilor interetnice din România.

Rezultatele obținute în cadrul muncii informative de către cadrele instituției noastre demonstrează că, în contrast cu cele arătate mai sus, unele elemente din rândul romilor, susținute material și influențate de organizații transnaționale ale acestei etnii, având sedii în străinătate au incitat, denaturând prin denigrări și acuzații realitățile din țara noastră, la **acțiuni de natură a afecta imaginea României în exterior, instigând, în același timp, la acte destabilizatoare, anticonstituționale.**

Anumite conflicte și stări tensionale între cetățenii de diferite etnii, având fiecare în parte cauze determinate, particulare și, în nici un caz, cauze de sorginte naționalistă, au fost abil și tendențios exploatare de unii reprezentanți ai etniei, fapt care a favorizat și a adus însemnate prejudicii

țării, îndeosebi în planul relațiilor internaționale, prin speculații pe tema pretensei lipse a drepturilor persoanelor aparținând etniilor minoritare, precum și a unor presupuse conflicte interetnice în România.

Astfel, Csurkuly Sandor, liderul filialei din Târgu Mureș a Uniunii Liber Democratice a Romilor din România, a furnizat unor organisme internaționale date tendențioase despre conflictul de la Hădăreni, deturnându-l din sfera antisocialului și infraționalității de drept comun în domeniul confruntărilor interetnice.

Pentru internaționalizarea așa-zisei probleme a țiganilor din România, s-a deplasat în Ungaria și Germania, unde a contactat reprezentanți ai unor organisme internaționale.

Astfel de date a furnizat și unor delegații străine prezente în România pentru investigarea și mediatizarea cazului Hădăreni, precum și unor corespondenți de presă din Anglia, Franța, Germania și S.U.A. Ulterior realizării acestor acțiuni, el a primit din străinătate un microbuz, o călătorie gratuită în Germania, diferite sume în valută și alte bunuri materiale.

Poziții asemănătoare au adoptat și alți romi - în scopul dobândirii unor avantaje materiale ori satisfacerii veleităților de lideri ai etniei la nivel național.

*
* *

O altă direcție a activității desfășurate de S.R.I. în perioada raportată a fost cea îndreptată spre identificarea acțiunilor totalitariste sau extremiste, ce ar putea periclita ordinea statului de drept, în conformitate cu Legea 51/1991, art.3, lit.h.

În acest sens, extremismul politic, ce cunoaște o cristalizare treptată, dar continuă și se constituie ca germene al amenințărilor la adresa siguranței naționale, atât în aria orientării de dreapta, cât și a celei de stânga, a stat în atenția activității noastre specifice și a informării operative destinate factorilor în drept.

■ Astfel, pe linia **extremismului de dreapta**, S.R.I. a constatat o intensificare a preocupărilor de reorganizare prin unificarea formațiunilor legal constituite pe care membrii fondatori le consideră "**continuatoarele Mișcării Legionare**", iar în paralel, refacerea în clandestinitate a fostelor structuri ale "Gărzii de Fier".

Dacă în anii 1992-1993 asemenea activități erau mai pregnante în București și județele Alba, Brașov, Sibiu, Cluj și Timiș, în ultima perioadă acestea s-au extins aproape **la nivelul întregii țări**, datele și informațiile noastre relevând acțiuni mai susținute în județele Iași, Suceava, Neamț, Bacău, Vrancea, Constanța, Brăila, Dolj, Prahova, Dâmbovița, Bihor și Arad.

În acest proces sunt implicate activ Comandamentul Legionar de la Madrid, Consiliul Conducător Legionar de la Freiburg, Uniunea pentru Credință și Libertate din S.U.A., alte grupări ale diasporei legionare din America de Nord, care permanent trimit în România emisari, acordând

sprijin moral și material- financiar formațiunilor de extremă dreaptă din țară.

Din informațiile pe care le deținem se constată că s-a amplificat, devenind practic incontrollabilă, în condițiile actualelor reglementări legale, activitatea de propagandă legionară destinată schimbării imaginii publice a "**mișcării**", dar mai ales a îndoctrinării și atragerii tineretului.

În acest scop au fost create și sunt folosite ca acoperire diferite ligi, fundații și asociații cu caracter cultural, dintre care mai active sunt: Fundația "BUNAVESTIRE", ASOCIAȚIA FOȘTILOR PREȘEDINȚI ȘI FRUNTAȘI AI ORGANIZAȚIILOR STUDENȚEȘTI DIN EPOCA 1919-1948.

O activitate deosebită în plan propagandistic, susținută financiar din exterior, desfășoară publicațiile "GAZETA DE VEST" (Timișoara), "PUNCTE CARDINALE" (Sibiu) - conduse de legionari sau foști legionari și axate pe publicarea de materiale de doctrină legionară, distribuite prin sisteme de curierat - și editurile "GORDIAN" și "MARINEASA" din Timișoara. La cele două edituri au apărut, printre altele, "Testamentul" lui Ion Moța, "Pentru Legionari" de Corneliu Zelea Codreanu, "Studii legionare postbelice" de Faust Brădescu, "Cum am cunoscut Legiunea Arhanghelului Mihail" de Ovidiu Guleș.

Datele obținute de S.R.I. pun în evidență că toate aceste preocupări prezintă un **potențial** pericol antidemocratic și anticonstituțional prin faptul că unele elemente fanatice susțin necesitatea unui regim totalitar de tip legionar, apreciat ca "*singură modalitate de scoatere a României din haosul politic, economic și social în care se află*". Incitări la violență și extremism sunt proliferate prin literatura legionară tot mai abundentă, tipărită în țară sau introdusă fără restricții din străinătate.

Periculozitatea constă și în receptivitatea față de asemenea idei manifestată de către anumite segmente ale populației și, mai ales, de obstinația cu care se urmărește atragerea tineretului.

Remarcăm cu îngrijorare faptul că acțiunile de atragere și îndoctrinare a tineretului au început să-și facă efectul, în unele localități din țară (București, Iași, Cluj, Buzău, Bacău, Slatina ș.a.) fiind difuzate înscrisuri cu conținut legionar ori inscripționate însemne naziste și ale "GĂRZII DE FIER", iar în centrele universitare din orașele menționate, luând ființă nuclee ce activează în filialele Fundației "BUNAVESTIRE".

La Aiud, un grup de tineri - studenți și elevi de liceu -, declarându-se adepți ai doctrinei legionare, au întreprins acțiuni de agresare a unor persoane care nu le împărtășeau opiniile, inclusiv asupra unei profesoare, pe motiv că este de altă etnie. De asemenea, au difuzat înscrisuri și inscripționate însemne fasciste, iar la spectacole au strigat sloganuri de același gen.

■ În contextul ascensiunii neofascismului în diverse țări europene, datele și informațiile noastre relevă că și în România s-au amplificat preocupările de cristalizare a unor grupări care îmbrățișează această ideologie.

Relevant în acest sens este cazul Partidului Dreptei Naționale, ai cărui lideri își afirmă deschis xenofobia, rasismul și opțiunile extremiste, fiind preocupați să intre în contact cu elemente sau grupări de aceeași factură din străinătate, pentru obținerea de sprijin moral și material. Acordarea unui asemenea sprijin a fost condiționată, de către liderul Ligii Apărării Naționale cu sediul la New York, de inițierea unor acțiuni violente (incendierea de sinagogi, distrugerea unor cimitire evreiești, agresarea unor comunități de țigani etc.); solicitărilor menționate nu li s-a dat curs.

Revista proprie a Partidului Dreptei Naționale, cu apariție lunară, în mod constant promovează idei xenofobe și rasiste. În primul său număr a publicat "Manifestul către țară al Dreptei Naționale", în care formațiunea își definește opțiunea pentru "statul etnocratic care exclude din organismele sale minoritățile, atât timp cât acestea refuză să fie asimilate de națiunea română"... , "singura garanție de supraviețuire a României este statul etnocratic", "soluționarea problemei țiganilor impune crearea de rezervații pentru izolarea lor" etc.

■ În perioada de referință, informațiile ce le deținem au relevat și o **creștere progresivă a preocupărilor pe linia constituirii unor structuri de sorginte comunistă.**

Astfel, unele elemente fanatice, remarcate în anii anteriori prin organizarea unor acțiuni de comemorare a fostului dictator, s-au constituit în grupuri de inițiativă pentru crearea unor formațiuni care să preia ideologia și patrimoniul fostului P.C.R.

Pentru a testa reacția populației și a stabili atitudinea organelor judecătorești, un asemenea grup, Liga Comuniștilor Români, condus de Ungureanu Gheorghe și Trușcă Marin, a încercat să înregistreze o asociație al cărei caracter a fost disimulat într-unul "istoric, filosofic și sociologic". Cererea respectivă a fost respinsă succesiv de instanțele judecătorești din două orașe diferite pe considerentul că documentele programatice ale asociației făceau trimitere clară la ideologia comunistă.

Respingerea legalizării unei asemenea structuri a determinat grupurile comuniste de inițiativă să caute noi soluții, iar în cadrul contactelor realizate pe o arie geografică extinsă s-au format cercuri de interese și curente de opinie divergente, atât de natură organizatorică și de conducere, cât și de orientare doctrinară, ceea ce a afectat procesul de coagulare a unor asemenea structuri.

Pe acest fond, în București și în județele Gorj, Mehedinți, Dolj, Argeș, Prahova, Vâlcea, Călărași, Hunedoara, Olt și altele, s-a încercat atragerea numărului necesar de persoane pentru a putea fi solicitată înscrierea unor formațiuni politice, ligi sau fundații.

În majoritate, aceste demersuri au eșuat din cauza audienței scăzute în rândul populației, singura grupare care a reușit să întrunească peste 251 de adeziuni fiind "Comitetul de inițiativă pentru înființarea P.C.R." cu sediul la Târgu Jiu, a cărui cerere de înscriere a fost acceptată la data de 4 mai 1994 de Tribunalul Municipiului București, hotărârea fiind

ulterior casată de Curtea Supremă de Justiție, care a apreciat că, prin neincluderea în statut a recunoașterii pluripartidismului, dreptului de proprietate privată, principiilor economiei de piață, cât și prin solicitarea patrimoniului fostului P.C.R., formațiunea este în fapt continuatoarea acestuia.

Eșecurile înregistrate pe linia legalizării unor formațiuni și asociații de sorginte comunistă nu au fost de natură să tempereze asemenea preocupări, exponenții lor fiind hotărâți să-și continue demersurile.

Concomitent cu contestarea la forurile internaționale a hotărârilor judecătorești de respingere, unii lideri și-au modificat strategia de acțiune, recurgând la **infiltrarea în formațiuni politice neparlamentare sau chiar la desfășurarea de activități clandestine.**

Sunt concludente în acest sens întâlnirile conspirative ce au avut loc în București și în județele Mehedinți, Gorj, Dolj, Argeș și altele, realizate prin copierea metodologiei și a conduitei din ilegalitate a fostului P.C.R. Se folosesc, ca acoperire pentru realizarea unor astfel de întruniri, apartenența la diferite asociații culturale sau profesionale și sediile acestora.

Același scop este urmărit și prin implicarea în constituirea unor asociații de prietenie cu state în care există regimuri totalitare, scontându-se pe sprijin în vederea legalizării structurilor de sorginte comunistă.

Ceea ce prezintă interes deosebit pentru siguranța națională este faptul că unii dintre nostalgicii fostului sistem comunist din România nu exclud posibilitatea ca, pentru impunerea liniei politice proprii, să apeleze chiar la mijloace nedemocratice, anticonstituționale, motivând că imperativele "*salvării țării de la dezastru*" le-ar conferi legitimitatea utilizării acestora.

Astfel de idei au fost vehiculate în diferite înscrisuri difuzate de unii lideri de opinie, în comunicate transmise și preluate de diverse publicații, ori inserate într-un ziar propriu (SCÂNTEIA SOCIALISMULUI), oficiosul unui partid neparlamentar, ce se tipărește sub egida Editurii "Meșterul Manole" din Curtea de Argeș. Până în prezent au apărut 3 numere ale ziarului, într-un tiraj de 2.000-3.000 exemplare, difuzat prin rețea proprie.

*

■ Pe baza informațiilor pe care le deține, S.R.I. a constatat că și alte manifestări cu caracter anticonstituțional s-au materializat în încercările unor persoane sau grupuri restrânse de a deturna unele activități autorizate în acte anarhice, destabilizatoare.

Încercări de acest gen au avut loc atât în Capitală, cât și în județele Alba, Botoșani și Vrancea.

În județul Maramureș, un asemenea grup a difuzat înscrisuri cu caracter instigator și de amenințare la adresa unor instituții și personalități politice pe plan central și local. Difuzările au fost făcute în numele unei așa-zise Rezistențe Armate, care amenința că va lupta prin orice mijloace împotriva

organelor de drept. Pentru a-și disimula activitățile, au încercat constituirea unei asociații apolite, a cărei legalizare a fost respinsă de către organele judecătorești. Cazul a fost documentat și urmează să fie sesizat Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

Activitățile ce se constituie în amenințări anticonstituționale se află în atenția aparatului specializat, pentru permanenta lor cunoaștere, controlare și prevenire.

2. Apărarea intereselor economice

Activitatea permanentă a S.R.I. de analiză și evaluare a stării de siguranță națională în domeniul economic a relevat **aparitia și manifestarea, în spațiul intern, a unui ansamblu de fenomene ce pot fi caracterizate ca riscuri sau amenințări la adresa stabilității economice.** De asemenea, a evidențiat faptul că, în acest domeniu, se constată o **intensificare a acțiunilor de natură să lezeze interesele economice ale țării noastre, promovate de servicii de informații, cercuri și grupuri de interese străine.**

Trebuie subliniat faptul că multe dintre acțiunile întreprinse de factorii externi, în care sunt angrenate și persoane sau chiar agenți economici români, sunt inițiate și se derulează sub motivația profitului. Totuși, prin amploarea acestora, prin domeniile în care se desfășoară, precum și prin consecințele lor, aceste acțiuni pot contura, pe diferite termene, riscuri sau amenințări la adresa componentei economice a siguranței naționale. Din această perspectivă, ele au intrat în sfera de preocupări a S.R.I.

Investigarea informativă, sub raportul formelor și modalităților de manifestare, cât și sub cel al consecințelor produse, a faptelor și fenomenelor apărute în economie a evidențiat că multe dintre acestea, potrivit art.3 din Legea nr.51/1991, au întrunit **elemente constitutive ale unor amenințări specifice acțiunilor de aservire sau punere sub control străin a unor sectoare economice strategice ori de importanță națională, de spionaj economic și tehnico-științific, de subminare, distrugere, degradare ori aducere în stare de neîntrebuințare sau de prejudiciere, în orice alt mod, a intereselor economice naționale.**

Structura informațiilor culese de S.R.I. și a cazurilor documentate în legătură cu amenințările la adresa componentei economice a siguranței naționale a cuprins o diversitate de aspecte, dintre care menționăm:

■ **relevarea preocupărilor, intențiilor și acțiunilor unor vectori externi de a-și asigura promovarea propriilor interese, în detrimentul și prin lezarea gravă a celor românești.**

Au fost evidențiate acțiuni ale unor firme și/sau conerne ce s-au concretizat în încercări de acaparare a pieței interne prin eliminarea produselor autohtone, de preluare a controlului asupra unor domenii sau ramuri ale economiei naționale, de determinare, prin manevre financiare sau diverse condiționări, a evoluției economice a unor sectoare strategice de interes național.

Analiza și evaluarea datelor și informațiilor referitoare la

materializarea unor asemenea amenințări au evidențiat faptul că, de regulă, acestea au fost precedate de acțiuni de cunoaștere și stabilire cât mai exactă și completă a potențialului economic și a strategiei de ansamblu a sectoarelor vizate, cu depășirea flagrantă a limitelor unei firești prospectări a pieței în scop de afaceri.

În acest sens a fost relevată concentrarea interesului extern pentru culegerea de informații necesare pregătirii și inițierii de acțiuni de lezare a intereselor naționale în **domeniul cercetărilor geologice și valorificării resurselor minerale, de orice fel, ale țării.**

Pe baza datelor obținute și față de agresivitatea manifestată de unii reprezentanți de firme străine care, pentru atingerea scopurilor propuse, uzitează de căi și metode specifice spionajului, S.R.I. a luat în atenție și desfășoară activități de prevenire în mai multe cazuri.

Ilustrativ în acest context este cazul recent finalizat al inginerului Petcu Stelian, arestat de organele în drept pentru comiterea infracțiunii de trădare prin transmitere de secrete și de divulgare a secretului economic, ceea ce ar fi avut ca urmare încheierea unui contract extern net dezavantajos, în condițiile riscului punerii sub control străin, pe calea monopolizării pentru o lungă perioadă de timp, a unei activități economice importante.

Suspiciunile cu privire la intențiile reale ale lui Petcu Stelian, fost cercetător la S.C. PETROSTAR S.A. Ploiești, au apărut în momentul în care acesta și-a prezentat demisia și a înființat propria firmă de profil, CHEMICARBON S.R.L., al cărei patrimoniu se baza pe rezultatele a trei teme de cercetare ale institutului menționat, referitoare la exploatarea zăcămintelor naturale de bioxid de carbon, pe care cel în cauză nu și le putea însuși decât pe căi frauduloase de la fostul său loc de muncă. Din acest moment, S.R.I. a acționat prin măsuri specifice pentru documentarea informativă a împrejurărilor în care s-a realizat sustragerea documentațiilor tehnice, fiind evident că valorificarea în interes propriu nu o putea realiza decât numai pe calea transmiterii acestora către organizații sau firme interesate din străinătate.

Ipoteza a fost întru totul confirmată, datele obținute în procesul muncii specifice probând indubitabil că, aflat în posesia rezultatelor temelor de cercetare respective, a căror valoare reală o cunoștea, Petcu Stelian a intrat în relații cu potențiali parteneri interesați, respectiv reprezentanții unei firme specializate în exploatarea și valorificarea zăcămintelor de bioxid de carbon. Totodată, cunoscând că în cadrul Regiilor Autonome PETROM și ROMGAZ se purtau tratative cu unele firme străine, a reușit să cunoască poziția părții române, date pe care apoi le-a furnizat unei firme străine, ajutând-o să le folosească în cadrul negocierilor, în detrimentul părții române.

Informațiile obținute de S.R.I. din cazurile aflate în lucru au asigurat, în mare parte, **descifrarea și punerea în evidență a intențiilor unor cercuri de interese externe de a dobândi poziții cheie și de a slăbi capacitatea de decizie națională pe linia producției de tehnică militară, a programului energetic nuclear național și a unor segmente din industria aeronautică.**

Astfel, în legătură cu punerea în funcțiune a primei unități din cadrul

Centralei Nucleareoenergetice de la Cernavodă au fost relevate acțiuni externe de obstrucționare a finalizării acestui obiectiv de importanță pentru dobândirea independenței energetice a țării și de diminuare a contribuției românești la nivelul disponibilităților tehnologice reale existente în domeniu, iar în ceea ce privește industria de apărare au fost stabilite acțiuni inițiate și desfășurate de unele firme străine, prin metode specifice spionajului, în direcția slăbirii capacității de producție specială, în domeniul restructurării și modernizării uzinelor de profil. În legătură cu aceste două sectoare de importanță majoră, S.R.I. a sesizat în timp optim și anticipativ evoluțiile unor fapte și fenomene ce s-au manifestat în câmpul amenințărilor la adresa intereselor naționale.

Totodată, s-au obținut și valorificat informații despre intențiile unei firme străine de a obține controlul asupra capacităților de producție și reparație pentru aeronave civile, în scopul promovării propriilor interese, de natură să aducă prejudicii grave statului român.

Sub presiunea exercitată prin mijloace subterane, se încearcă derularea unui contract de modernizare și fabricare a aeronavei ROMBAC 1-11 în condiții de risc financiar major, ce revine exclusiv părții române. Cu toate că prevederile contractuale nu au devenit operante, agentul economic român a plătit partenerului străin un milion de dolari, destinați unor activități de reclamă pentru viitorul avion, care se află încă în faza de proiectare și are, în fapt, șanse minime de realizare. În legătură cu acest caz, S.R.I. a sesizat, pe lângă alți factori de decizie, și Curtea de Conturi, care efectuează verificări.

O categorie aparte de fapte și situații care, pe termen lung, pot afecta interese economice naționale au fost relevate de datele și informațiile obținute cu privire la acțiunile de **diminuare alarmantă a potențialului infrastructurilor aferente căilor și mijloacelor de comunicație navale.**

Evaluările făcute prin prisma apărării stării de siguranță națională, în baza informațiilor obținute cu privire la situația actuală a flotei maritime, reliefează riscul ca în următorii 5-7 ani, România, care are certe avantaje geopolitice și capacități economico-tehnice de prim rang în zonă, să devină dependentă de interesele străine în domeniul transportului de mărfuri pe cale maritimă (din peste 340 nave maritime, existente în ianuarie 1990, se mai află în managementul companiilor românești de navigație circa 80, din care 50 sunt neoperaționale, datorită stării tehnice necorespunzătoare).

Având în vedere riscurile existente la adresa stării de siguranță națională în acest domeniu, S.R.I. a finalizat documentarea specifică în legătură cu acțiunile păgubitoare pentru statul român rezultate din cooperarea C.N.M. PETROMIN cu firma THE TORVALD CLAVENESS GROUP și, în mod similar, cooperarea C.N.M. ROMLINE cu firmele KING-SHIPPING, MARITIME ENTREPRISE și SALLY HOLDINGS și a sesizat organele abilitate să stabilească răspunderile ce revin persoanelor implicate și să se asigure restabilirea legalității și recuperarea prejudiciilor.

Acțiunile informative specifice întreprinse în aceste cazuri au pus în evidență modalitățile prin care persoane de la diverse niveluri de decizie din domeniu au "cooperat" cu partenerii externi. Astfel, contrar declarațiilor inițiale, puternic mediatizate, în aceste operațiuni au fost angajate fie nave noi ori cu o perioadă redusă de exploatare, fie vase dotate cu echipamente vitale importate de la firme de renume, în managementul propriu al companiilor românești rămânând, aproape fără excepție, nave problemă, așa încât acțiunile prezente de vânzare a acestora par perfect justificate. De asemenea, a fost relevată existența unor prevederi contractuale care au permis partenerilor străini să obțină controlul total asupra cheltuielilor de exploatare, întreținere și reparații, precum și numeroase modificări ulterioare de clauze care au condus la dezavantajarea părții române (spre exemplu, s-au micșorat succesiv chiriile până la niveluri incredibile, în unele cazuri de 10 ori mai mici decât cele ale pieței mondiale). Totodată, partea română a agreeat ca aportul partenerului să fie constituit din credite luate de la bănci străine, formulă net dezavantajoasă deoarece, pe de o parte, aceste credite au fost garantate prin ipotecarea navelor românești, iar pe de altă parte, în contractele de împrumut au fost stipulate dobânzi mai mari decât cele practicate în astfel de operațiuni;

■ evidențierea unor fapte, fenomene și situații cu efecte de subminare a intereselor economice ale României în operațiunile de comerț exterior și cooperare economică externă.

De regulă, informațiile obținute și semnalările făcute s-au referit la consecințe imediate ori pe termen lung ale unor asemenea acțiuni, cum sunt: obstrucționarea unor agenți economici în aprovizionarea cu materii prime în scopul diminuării sau chiar sistării procesului productiv; atragerea societăților comerciale românești în activități de cooperare ce conduc la pierderea unor piețe externe; perturbarea gravă a activității prin nerespectarea clauzelor contractuale de către partenerii străini; încheierea de contracte care conferă firmelor externe dreptul de exclusivitate în operațiunile comerciale; intrarea în cooperare cu firme falimentare ori cu bonitate îndoielnică.

Pentru o parte din informațiile referitoare la aceste probleme și din care rezultau indicii de pregătire sau comitere a unor infracțiuni la adresa siguranței naționale în domeniul economic, au fost luate măsuri de documentare informativă în vederea sesizării organelor abilitate să stabilească încălcări ale legii. Dintre acestea, menționăm cazul unui contract de export rulmenți efectuat la S.C. RULMENTI S.A. Bârlad, care a fost sesizat Parchetului General în legătură cu gravitatea prejudiciilor aduse (cca. 2 milioane dolari). Astfel, directorul societății, Silion Dumitru, a încheiat un contract de vânzare-cumpărare pe bază de consignație cu firma KG-INTERNATIONAL din Dubai, conform căruia i-a asigurat acesteia un depozit de rulmenți, livrați la jumătate de preț, față de cel existent la acea dată. În aceste condiții, firma respectivă a pătruns pe piețele tradiționale ale societăților românești (Indochina, S.U.A. și Pakistan) cu aceeași marcă de rulmenți, însă mult mai ieftini, ceea ce a prejudiciat politica de vânzări a agenților economici români.

În operațiunile de export al altor produse românești între care:

mobilă, cherestea, produse metalurgice și textile au fost identificate și sesizate numeroase situații în care lipsa unor clauze asiguratorii sau acceptarea drepturilor de exclusivitate au generat prejudicii grave intereselor agenților economici români, inclusiv prin blocarea activității productive a acestora, ceea ce a determinat și unele tensiuni sociale. De altfel, în legătură cu manifestarea unor asemenea fenomene, S.R.I. a asigurat informarea factorilor de decizie competenți în peste 200 situații relevante pentru apărarea intereselor economice;

■ aspecte semnificative de lezare a intereselor societăților comerciale au fost semnalate și în cadrul acțiunilor de constituire a unor societăți mixte.

În acest sens, fenomenele cele mai des întâlnite s-au localizat la nivelul încercărilor vădite de subevaluare a participării românești, concomitent cu supraevaluarea aportului partenerilor străini, de nerespectare a termenelor de constituire a capitalului stabilit inițial și, în cele mai multe situații, de reorientare a activității de producție spre comercializarea de produse importate prin intermediul partenerului străin. Manifestarea unor asemenea stări de lucruri a lezat eforturile de re tehnologizare a unor capacități, a diminuat profitul ce ar fi revenit părții române corespunzător capitalului investit și a scos din circuit ori a redus activitatea altor agenți economici care produceau diverse materiale și componente necesare finalizării producției ce a făcut obiectul înființării societății mixte.

Elocvente pentru aspectele menționate sunt societățile mixte înființate de către S.C. INFRATIREA S.A. Oradea, EASTEEL SIDERURGICA ROMANIA - Oțelul Roșu, Compania de Navigație GIURGIUNAV-S.A. și S.C. IIRUC S.A. București. În referire la constituirea societății mixte a S.C. IIRUC S.A. cu o firmă străină (MEGAPOWER, cu sediul în exterior) este semnificativ faptul că datorită fundamentării precare și a managementului defectuos manifestat de reprezentanții părții române, aceasta a intrat în faliment, generând pericolul pierderii investiției publice române în valoare de peste 12 milioane dolari.

Deși cazul de la societatea mixtă EASTEEL SIDERURGICA ROMANIA - Oțelul Roșu a devenit deja notoriu, îl menționăm și pentru faptul că S.R.I. a sesizat, cu aproape doi ani în urmă, neregulile și pericolele la care se expune agentul economic român prin asocierea în cauză, aspecte care, din nefericire, s-au confirmat la începutul anului 1994, când s-a stabilit că prejudiciul creat, în valoare de peste 2,5 milioane dolari, nu mai poate fi recuperat;

■ în mod constant, numărul crescut, repetabilitatea și gravitatea unor fapte și fenomene aflate în legătură directă cu asigurarea securității alimentare a populației au determinat S.R.I. să culeagă și să valorifice oportune date utile deciziilor în vederea diminuării sau înlăturării efectelor negative, prezente și de perspectivă, în acest domeniu.

Analiza și evaluarea informațiilor obținute conturează existența unei veritabile ofensive externe, cu o puternică susținere din partea unor medii interne (determinată de obținerea rapidă a unor avantaje materiale substanțiale), care vizează diminuarea resurselor și capacităților autohtone din domeniul agriculturii și industriei alimentare și dependența de import.

Dintre fenomenele sesizate, cu efecte dintre cele mai defavorabile pentru asigurarea resurselor agroalimentare, cele mai relevante au fost: favorizarea de către factorii interni a diminuării drastice a potențialului majorității complexelor agrozootehnice, până la niveluri neperformante de eficiență; distrugerea, în mare parte, a raselor de reproducție cu caracteristici superioare; grave disfuncții în aplicarea prevederilor Legii Fondului Funciar; introducerea în țară, cu încălcarea prevederilor legale, a unor semințe purtătoare de boli și germeni patogeni care pot compromite exportul românesc de material semincer, iar prin extinderea acestor boli la hibridii autohtoni, afectarea pe perioade îndelungate a producției de cereale.

În ceea ce privește ultimul efect menționat, semnificativ este cazul, documentat informativ și sesizat organelor de cercetare penală, ulterior prezentat și de presă, al introducerii în țară, de către firme străine, în baza unui contract încheiat de Roman Dumitru, fost director al S.C. SEMROM S.A., a unor importante cantități de porumb pentru sămânță în vederea cultivării, care s-a dovedit a fi infestat cu agenți fito-patogeni. Prin aceasta au fost afectate importante suprafețe de teren din județe mari cultivatoare de porumb, respectiv Ialomița, Călărași, Constanța, Tulcea, Brăila și Galați. Demn de reținut este faptul că la pagubele directe, estimate la câteva miliarde de lei, se adaugă și cele indirecte, datorate imposibilității utilizării suprafețelor cu sol contaminat pe o perioadă de 3-5 ani pentru însămânțări de porumb ori cu alte culturi sensibile, precum și afectarea exportului românesc de semințe.

De asemenea, sub motivația unor acțiuni așa-zis caritabile, unele organizații din străinătate au introdus în țară cantități apreciabile de material semincer infestat cu germeni fito-patogeni transmisibili la plantele autohtone, așa cum a fost cazul celor 12 tone de semințe de legume sosite în portul Constanța de la Fundația FEED THE CHILDREN și a 30 tone de semințe de porumb de la o asociație religioasă nazarineană, care, în scopul evitării controalelor fito-sanitare, au fost însoțite de documente false din care rezulta că sunt obiecte de îmbrăcăminte.

De subliniat sunt și semnalările făcute în legătură cu necesitatea unor măsuri adecvate de protecție a producătorilor interni față de penetrarea pieței românești cu o gamă largă de produse agroalimentare în cantități mari și la prețuri de dumping, ceea ce a condus la blocarea capacităților autohtone de profil. Am atras atenția, de asemenea, că o parte însemnată a mărfurilor importate sunt de calitate inferioară, cu termene de garanție expirate, reprezentând un real pericol pentru sănătatea populației;

■ **depistarea și prevenirea unor fenomene negative cu consecințe păgubitoare pentru avuția națională, materializate în acte de distrugere, degradare sau aducere în stare de neîntrebuințare a unor capacități de producție** ori infrastructuri necesare bunei desfășurări a activităților economico-sociale, aflate în legătură directă cu starea de siguranță națională, a constituit o altă preocupare a S.R.I.

Totodată, au fost identificate și sesizate, în scop preventiv, apariția și menținerea stărilor de insecuritate industrială și a condițiilor favorizante producerii de evenimente cu consecințe majore pentru integritatea patrimoniului de interes public, viața oamenilor și protecția mediului.

Asemenea categorii de date, valorificate în mod continuu și oportun în informarea factorilor de decizie competenți, au vizat îndeosebi sectoarele de producție specială, chimie-petrochimie, energetică, minerit, transporturi feroviare, precum și vulnerabilități pe linia activităților economice cu explozivi, substanțe toxice ori radioactive.

Spre exemplificare, putem aminti selectiv următoarele situații constatate:

- La Combinatul de Oțeluri Speciale Târgoviște, investiția destinată producerii unor semifabricate speciale a fost abandonată la stadiul de realizare de circa 80 % în 1989. În anul 1990, au fost luate unele măsuri de conservare, dar numai în parte, astfel că, în prezent, sectoarele importante ale investiției sunt abandonate, iar unele instalații și utilaje depozitate în secție sunt supuse degradării și sustragerilor.

- La Uzina Mecanică Mija, județul Dâmbovița, măsurile de conservare a unui sector important de produse unicat au fost deficitare și, ca urmare, capacitatea operativă a fost grav afectată, repunerea sa în funcțiune urmând să dureze cel puțin un an, cu eforturi materiale importante. S-au degradat instalațiile și aparatura de înaltă tehnicitate, s-au produs numeroase sustrageri, astfel că o mare parte a acestora au devenit impropriei folosirii.

- În domeniul căilor de comunicație feroviară, diminuarea ori chiar abandonarea unor investiții, performanțele funcționale reduse și neexecutarea lucrărilor de întreținere și reparare a instalațiilor de comandă și control al circulației, precum și menținerea în exploatare la limita condițiilor tehnice minime a echipamentelor de centralizare electrodinamică, determină un risc major de scoatere din funcțiune a instalațiilor de siguranță a circulației, comenzi false și premise generatoare de evenimente.

Pe rețeaua feroviară se mențin în exploatare 488 de stații de cale ferată dotate cu instalații automate de siguranță a circulației scadente la termenul de reparație capitală, distingându-se prin gradul avansat de uzură instalațiile existente în stațiile: București-Nord, Ploiești-Sud, Barboși, Brăila, Arad, Roșiori, Videle, Fetești.

- La majoritatea exploatărilor carbonifere se distrug și degradează importante valori materiale prin abandonarea unor complexe mecanizate, utilaje și echipamente în fronturile de lucru și prin scoaterea din circuitul de valorificare a unor rezerve importante de cărbune (sunt imobilizate, ca urmare a focurilor de mină în fronturile deschise, peste 1.700 mii tone cărbune);

■ o altă coordonată a activității S.R.I. a constituit-o identificarea unor fapte și fenomene încadrate într-un spectru larg de **activități economice și comerciale subterane - concurența neloială, contrabanda de mărfuri, evaziune fiscală și vamală, acte de corupție, abuz, trafic de influență care, prin frecvență, amploare și efectele negative produse în economie, au accentuat dereglările existente, cu implicații și consecințe asupra stării de siguranță națională.**

Prin semnalarea periodică a unor asemenea aspecte s-a urmărit și sublinierea necesității de a se completa și întregi cadrul legislativ existent, pentru a se înlătura și preveni manifestarea unor asemenea fenomene și a se asigura factorilor de decizie competenți posibilitatea de a lua măsuri în concordanță cu eforturile generale de apărare și promovare a intereselor economice naționale.

În același timp, prin sesizarea parchetelor, organelor de poliție și a altor autorități publice, în peste 550 situații, cu privire la fapte de categoria celor menționate s-a asigurat contribuția specifică la apărarea stării de legalitate în domeniul economic;

■ în perioada analizată, **apariția și persistența unor vulnerabilități în sistemul de protecție a datelor și informațiilor cu caracter secret de stat și confidențial din domeniul economic** au făcut obiectul informării sistematice a factorilor prevăzuți de lege, competenți să dispună măsurile de prevenire a scurgerilor de date cu un asemenea caracter.

Principalul factor care blochează crearea și funcționarea unui sistem eficient de închidere a canalelor de scurgere a datelor și informațiilor secrete și de protecție a acestora îl constituie faptul că legislația în domeniu este incompletă și se bazează pe norme fie inoperante, fie ignorate.

Acest fapt determină responsabilități sporite ale S.R.I. până la finalizarea procesului de privatizare și perfecționarea cadrului legislativ în domeniu.

În prezent s-au înregistrat relativ puține cazuri în care s-a solicitat asistența de specialitate a serviciului nostru, conform art.4 și 5 din Legea nr.14/1992.

În plus, există opinii împotriva necesității unei legi în acest domeniu, inclusiv de acreditare a ideii că nu avem secrete de apărare, exprimând interese care vizează accesul facil la informațiile cu ajutorul cărora să se realizeze consolidarea anumitor poziții economice, politico-militare și tehnico-științifice și, implicit, slăbirea potențialului național.

Dezordinea instaurată, deficiențele în sistemul de protecție a secretului și interesele unor cercuri de afaceri din exterior față de disponibilitățile existente în România, la ora actuală și în perspectivă, au favorizat cazuri de scurgere de date și informații secrete din ramuri de importanță strategică, respectiv din unități cu producție de tehnică militară, de energetică nucleară, de prospecțiuni geologice, precum și din

sectoarele economice de importanță națională, cum ar fi construcțiile de mașini, metalurgie, chimie-petrochimie și din institute de cercetări de interes republican.

Două exemple: un specialist canadian, care lucrase anterior în șantierul Centralei Nuclearelectrice Cernavodă, a intrat în posesia unor date și documente la care, prin natura atribuțiilor sale de serviciu, nu avea acces și pe care a intenționat să le scoată din țară, deși erau supuse acordului de confidențialitate între părți față de terți; recent, doi cetățeni străini aflați în România ca turiști au pătruns fără autorizare în incinta platformei unui obiectiv economic național din domeniul chimiei, cu intenția fotografierii detaliilor celor mai importante instalații tehnologice, față de care, anterior, o firmă din țara de origine a străinilor în cauză manifestase un interes aparte.

Atenția deosebită acordată identificării amenințărilor interne și externe privind stabilitatea economică a fost generată de complexitatea și amploarea proceselor și fenomenelor și a consecințelor acestora pe plan economic și social, precum și de volumul relativ mare al informațiilor deținute și valorificate prin canalele sale specifice de către S.R.I..

3. Activitatea de contraspionaj

În perioada de referință, activitatea de contraspionaj a marcat un nivel sporit de eficiență în cunoașterea și prevenirea amenințărilor reale la adresa siguranței naționale, generate de acțiunile desfășurate de unele servicii de spionaj sau elemente aflate în afara controlului acestora pe teritoriul României. În acest scop, s-a acordat atenție sporită reevaluării cazuisticii din preocupare, întăririi dispozitivelor informative și de protecție specifice și conlucrării active cu factorii abilitați prin lege să realizeze măsuri de eliminare a unor vulnerabilități.

■ **Informații verificate, obținute în perioada analizată ca rezultat al muncii specifice, atestă că unele servicii speciale străine au continuat acțiunile de creare și consolidare a bazelor de sprijin, înregistrându-se o diversificare a acoperirilor sub care sunt trimiși și acționează în țara noastră cadre și agenți.**

Au fost mai intens folosite de către acestea facilitățile oferite de activitatea unor organizații neguvernamentale (fundații, cluburi, ligi, asociații caritabile, de voluntariat și de asigurări), în care au fost infiltrați agenți ce au desfășurat acțiuni cu caracter informativ și de influență, diferențiate și proiectate pe termen lung, asupra segmentelor socio-profesionale avute în vedere.

Activitatea desfășurată de S.R.I. în acest domeniu a demonstrat că, în perioada de referință, a sporit și numărul cazurilor în care, profitându-se de deschiderea către parteneri externi a instituțiilor și agenților economici români, s-au înființat așa-zise societăți mixte sau de consultanță, sub acoperirea cărora acționează și agenți de informații. Astfel, într-un număr de 68 de cazuri, există indicii că sunt puse la cale acte de natură a prejudicia grav unele interese ale țării, inclusiv în domeniul industriei de apărare, prin intermediul acestor dispozitive.

Date consistente rezultate în urma activității informativ-operative desfășurate de cadrele instituției noastre indică existența unui număr important de persoane venite în țară ca studenți, doctoranzi, specialiști și reprezentanți de firme străine, identificați că **anterior au funcționat în structuri informative sau militare ale unor state** și în legătură cu care există indicii că realizează misiuni de spionaj ce acoperă zone și domenii aflate prioritar în atenția serviciilor secrete.

Astfel, despre un specialist străin în chimie, care vizitează frecvent institute românești de cercetare în domeniu, s-au obținut date certe că a fost cadru militar, iar în prezent este dirijat de serviciile speciale ale țării sale pentru cunoașterea stadiului unor teme de cercetare protejate și obținerea de date de studiu despre anumiți cercetători români.

Într-un alt caz, un cetățean străin, care anterior a activat cu gradul de maior în structurile unui puternic serviciu de informații, s-a stabilit în zona de nord-vest a țării noastre în urma căsătoriei cu o autohtonă. Inițial, acesta a

deschis o primă firmă în municipiul de reședință, apoi alte două firme, cu alt obiect de activitate, reușind să-și creeze, sub paravanul acestora, relații în sectoare și cu persoane aflate în zona de interes a serviciului de informații în cauză.

În cursul anului 1994 au fost identificate și cazuri de cadre sau agenți sosiți în România sub acoperirea de emisari ai unor organizații cultice care au inițiat activități de spionaj, vizând inclusiv problematica militară.

Un astfel de cadru, venit în județul Galați ca misionar al unei organizații cultice, a întreprins acțiuni de culegere de informații secrete despre unele obiective militare din zona de frontieră, folosindu-se de aparatură profesională de înregistrare și comunicații. Cazul se află în control specific și se întreprind măsuri de prevenire a producerii unor prejudicii.

Cu preocupări asemănătoare au fost semnalati și alți doi misionari ce acționează în zonele Banatului și Transilvaniei.

Cazurile aflate în stadiu avansat de investigare și documentare, inclusiv cele în care au fost sesizate organele de urmărire penală, pun în evidență **interesul deosebit al unor servicii speciale pentru date și informații din domeniile economic, comercial și mai ales tehnico-științific**. Amenințările pe această linie sunt puternic accentuate de fenomenele de corupție și lipsă de răspundere față de patrimoniul public, speculate abil de cadre și agenți, unele acțiuni de cooperare cu străinătatea fiind deturnate în vederea favorizării actelor de spionaj-trădare.

Edificator în acest sens este cazul inginerului Varga Ioan, fost director al secției RAFINARIE din cadrul S.C. PETROBRAZI S.A., căruia, în anul 1991, firma ENGELHARD i-a solicitat printr-un reprezentant al său, ce a acționat după regulile specifice spionajului, rețeta de fabricație și utilizare a unui catalizator special, ce făcuse obiectul unei invenții brevetate de specialiștii Institutului de Cercetări pentru Rafinării și Petrochimie (I.C.E.R.P.) Ploiești. Neavând acces la datele respective, sub un pretext ce nu a ridicat suspiciuni, inginerul Varga Ioan s-a adresat directorului științific de la I.C.E.R.P. care, la rândul său, a apelat la unul dintre coautorii invenției, ultimul furnizând informațiile solicitate fără a cunoaște destinația lor.

În perioada mai-iunie 1992, în timpul unei deplasări în străinătate, ocazionată de participarea la un simpozion internațional, Varga Ioan a predat reprezentantului firmei respective și o anumită cantitate de produs, sustrasă din "proba martor" aflată în gestiunea unei relații apropiate, salariată la I.C.E.R.P.

Având în vedere situația de fapt, la 12 iulie a.c., Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Ploiești a dispus arestarea lui Varga Ioan și inculparea acestuia pentru infracțiunea de trădare prin transmitere de secrete. La începutul lunii august a.c., prin rechizitoriu, a fost sesizată instanța de judecată, reținându-se în sarcina inculpatului infracțiunea de divulgare a secretului economic.

Într-o altă acțiune s-au obținut date certe că un fost angajat într-o unitate

de importanță strategică, pe fondul frustrării generate de concedierea sa, motivată însă de serioase abateri disciplinare, a furnizat unui agent de spionaj date și aprecieri de natură să determine reacții defavorabile și chiar tergiversarea intrării în funcțiune a unui obiectiv de interes național, precum și crearea de dificultăți în cooperarea României cu partenerii străini, inclusiv pe terțe piețe, ce ar putea antrena posibile consecințe negative pentru economia națională. Cunoscându-se din timp aceste demersuri frauduloase, prin mijloace specifice s-au întreprins măsuri de prevenire a unor prejudicii.

Un alt caz cu potențial ridicat de pericolozitate în planul siguranței naționale privește preocupările unui agent de spionaj care, prin manevre persuasive, și-a consolidat în timp relații cu un înalt funcționar ce are responsabilități în domeniul asigurării legalității, existând suficiente indicii că încearcă, prin cointeresare materială, să-l pună în dependență. Serviciul respectiv vizează angrenarea funcționarului român în divulgarea de secrete din domeniul său de activitate, cât și din alte sectoare. Prin mijloace specifice se acționează pentru prevenirea unor acte infracționale și protecția cetățeanului român.

În atenția aparatului de contraspionaj se află și alte acțiuni specifice în care preocupările informative sau de altă natură ale unor cadre, agenți de spionaj și legături ale acestora din rândul autohtonilor sunt cunoscute și documentate sub aspect operativ dar, pornind de la interese majore ale statului român, acestea se află sub control, desfășurându-se numai măsuri adecvate de prevenire și neutralizare.

■ În intervalul de referință, ne-am confruntat și cu acțiuni de dezinformare-influențare, unele dintre acestea luând forma intimidării, presiunii și chiar ingerinței.

Astfel, deosebit de virulente și agresive au fost versiunile lansate deliberat, spre a ajunge la cunoștința factorilor decizionali, de către agenți ai unor servicii secrete, potrivit cărora România ar fi predestinată unei anume sfere de influență, orice alte orientări neavând șanse, în condițiile în care "jocurile sunt deja făcute". Variante ale acestor diversiuni vizau întârzierea demersurilor românești în direcția integrării în structurile euro-atlantice. În mod deosebit s-au remarcat două structuri informative, constituite din cetățeni străini și români - ultimii atent selecționați în raport cu afinitățile lor pentru anumite țări - care, sub acoperirea contactelor de afaceri, transmiteau mesaje de descurajare a unor inițiative de politică externă ale autorităților române.

Acțiunile de dezinformare inițiate de servicii speciale au urmărit să acrediteze și ideea că, în plan intern, țara noastră ar cunoaște o permanentă instabilitate, fiind marcată de lupte politice partizane, incertitudine în legătură cu viitorul formei de guvernământ și nesiguranță în domeniul economico-financiar. În acest sens s-au înregistrat mai multe cazuri când cadre și agenți de spionaj au venit în țara noastră sub acoperiri oficiale, în scop de documentare, dar în realitate pentru a-și crea alibiuri pentru propagarea unor versiuni ostile, menite să inducă în opinia

publică o percepție deformată în legătură cu natura reală a procesului evolutiv și ireversibil democratic pe care s-a înscris țara noastră.

Ilustrative sunt preocupările a două cadre de spionaj de a racola, în scopuri informative și de propagandă ostilă, un grup de cetățeni români aparținând cultului greco-catolic, constituiți într-o fundație, pornind de la specularea unor nemulțumiri ale acestora legate de nerestituirea bunurilor deținute de cultul respectiv înainte de instaurarea regimului comunist.

Ansamblul măsurilor informativ-operative întreprinse de aparatul central și teritorial de contraspionaj a permis o mai bună definire a adversarului, extinderea ariei de investigare și cunoaștere specifică în probleme, locuri și medii aflate în atenția serviciilor speciale străine.

*

* *

■ **În contextul preocupărilor informative vizând sistemul nostru național de apărare, un domeniu distinct l-a reprezentat obținerea de date privind structurile informative ale țării noastre** - cu trimitere specială la S.R.I. - de prim interes fiind capacitatea de acțiune și eficiența acestora, metodele, mijloacele și gradul de cuprindere a problematicii specifice, date de studiu relative la unele cadre active. A rezultat cu certitudine că se urmărește obținerea informațiilor respective în vederea derulării de acțiuni având ca scop **diminuarea** capacității de cunoaștere, prevenire, control și contracarare a amenințărilor la adresa siguranței naționale, timorarea aparatului sau, după caz, crearea premiselor ce ar putea să contribuie la **racolarea unor ofițeri**.

Ilustrative în acest sens sunt preocupările unui mare serviciu de informații care, după ce cu mulți ani în urmă a recrutat și a pus în dependență un agent al organelor similare române, începând din anul 1990 l-a instruit să mențină legătura cu noile structuri informative autohtone și să stabilească tematica informațiilor căutate pe spațiul respectiv, situat într-o zonă de frontieră. Luând sub control acest caz, a rezultat agresivitatea adversarului, ilustrată de faptul că ofițerul străin care-l are în legătură manifestă preocupări speciale pentru a intra în contact nemijlocit cu cadre din S.R.I., insistența sa fiind probată de disponibilitatea de a-și sacrifica agentul în acest scop.

Acțiunile aflate sub control relevă că principalele modalități de penetrare informativă a S.R.I. sunt încercările vizând **infiltrarea de agenți și racolarea unor rezerviști și chiar cadre active**. Această concluzie își găsește o susținere argumentată în sesizarea funcționării unor **nuclee informative adverse** care acționează în România sub diverse acoperiri, vizând în mod explicit cadrele și activitatea specifică a Serviciului Român de Informații.

Deosebit de active s-au dovedit unele servicii de specialitate estice, care s-au străduit să acrediteze și ideea implicării S.R.I. în conflicte din

afara granițelor.

Într-o astfel de acțiune se relevă dirijarea ofensivă a unui agent, cetățean străin de origine română care, folosind facilitățile de deplasare justificate de preocupările profesionale, a reușit să stabilească într-un județ din Moldova o legătură informativă cu un cadru al instituției noastre. Agentul respectiv încearcă să stabilească agentura pe care presupune că S.R.I. o dirijează în spațiul din care provine spionul, acționând în sensul compromiterii acesteia, precum și să descopere tematica informațiilor căutate de S.R.I., interesele majore ale României în spațiul respectiv și mijloacele de realizare a acestora.

Într-un alt caz, serviciul de informații al unei țări vecine a acționat direct, în scop de recrutare, asupra unui ofițer, cadru al unei secții de informații județene a S.R.I. din zona Transilvaniei. Selecția ofițerului s-a realizat printr-o fostă informatoare a sa, stabilită după 1990 în țara vecină, iar studiul asupra acestuia a fost efectuat prin mijloace complexe de cunoaștere și documentare, inclusiv tehnică (foto și video), realizat atât în România, cât și în exterior. **Cu prilejul ultimei deplasări în capitala acestei țări, două cadre de informații autohtone, acționând brutal, au condus ofițerul la un motel, unde s-a trecut la atragerea acestuia la colaborare,** folosindu-se alternativ exercitarea de presiuni psihice și oferirea de avantaje materiale. După revenirea în țară, s-a încercat recontactarea sa, în mod legendat, potrivit sistemului de legătură impersonală prestabilit. În scopul protecției ofițerului și prevenirii penetrării sistemului S.R.I., s-au inițiat și sunt în curs de derulare măsuri de control și documentare a acțiunii pe teritoriul nostru.

Activitatea informativ-operativă desfășurată a relevat, de asemenea, încercările de constituire a unor **structuri informative complexe, vizând penetrarea și preluarea sub control a unor segmente din sistemul protejării siguranței naționale.**

Elocvent este cazul unui cetățean străin de origine română, care, revenit în țară sub acoperirea de om de afaceri, s-a ocupat de constituirea unei structuri informative destinate culegerii de date despre oameni de afaceri și demnitari români și străini, intenționându-se racolarea de cadre de informații active și în rezervă pentru desfășurarea unei game largi de activități specifice (investigații, filaj, tehnică și agentură). Potrivit afirmațiilor acestuia, în structură urmau să fie angajate și persoane "care au priză la mase și sunt capabile să gândească diversiuni în scop de destabilizare". Informațiile ce urmau să fie obținute erau destinate punerii în dependență, față de el, a unor persoane cu funcții importante, în scopul influențării deciziilor majore în stat.

În urma măsurilor de protecție contrainformativă inițiate în cazurile menționate, s-a reușit neutralizarea acțiunilor preconizate și prevenirea penetrării informative a S.R.I..

Pe baza informațiilor obținute în procesul muncii, în perioada analizată s-au întreprins măsuri diversificate de valorificare a informațiilor obținute pe profil. Astfel, semnalările ce indicau amenințări la adresa siguranței sau premise ale acestora vizând prioritar secrete de stat,

imixțiuni în treburile interne, acțiuni operative directe sau acoperite, cu implicarea unor autohtoni, au făcut obiectul a peste 800 de materiale de informare adresate: Consiliului Suprem de Apărare a Tării, Primului ministru, Președintelui Senatului, Președintelui Camerei Deputaților, Comisiei parlamentare pentru controlul activităților S.R.I. În același sens, au fost promovate informări la Consiliul pentru Coordonare, Strategie și Reformă, M.A.E., ministere economice și secretariate de stat, pentru prevenirea unor fapte periculoase ce vizau aspecte din competența instituțiilor menționate.

4. Activitatea antiteroristă

Amplificarea îngrijorătoare pe plan internațional a fenomenului terorist, în care se manifestă o sferă largă de interese și scopuri politice, a determinat structura antiteroristă din țara noastră să lărgască cooperarea cu alte structuri similare aparținând diferitelor servicii de informații din diferite zone geografice, punând accentul pe legăturile cu cele mai avansate și democratice state din zona euroatlantică.

Ca urmare, au fost inițiate, în cooperare, măsuri de control și prevenire asupra unor grupări teroriste care sunt reprezentate în România. Sfera de activitate a vizat preocupările majore ale grupărilor teroriste, obținerea informațiilor cu privire la obiectivele urmărite în țara noastră, precum și traficul de stupefiante, armament și muniție, ce se constituie, pe fond, în acțiuni de obținere a fondurilor necesare finanțării programelor acestora, având în vedere dispariția sponsorilor "tradiționali".

Ca factor de noutate, se conturează ofensiva structurilor tradiționale de tip mafiot spre statele Europei de Est (inclusiv în direcția României) în care sunt implicate majoritatea grupărilor teroriste, având ca scop întărirea bazei logistice și a implantării acoperite a elementelor de execuție.

■ Datele și informațiile obținute în perioada de referință relevă că grupările și organizațiile teroriste de filon etnic - unele cu scop separatist - și-au extins spațiul de acțiune și în afara granițelor țărilor de origine, manifestându-se deosebit de activ și agresiv, nefiind dispuse să renunțe la folosirea metodelor extremiste până nu-și realizează obiectivele fundamentale.

În acest sens, din punctul de vedere al specificului muncii S.R.I., prezintă un interes deosebit **acțiunile extremiștilor de naționalitate kurdă**, care sunt angrenați într-un adevărat război împotriva autorităților din Turcia, iar în exterior inițiază, organizează și execută acte teroriste împotriva intereselor turcești. Un real pericol pentru siguranța națională îl constituie prezența alarmantă în România a unui număr semnificativ de membri și simpatizanți ai organizațiilor extremiste kurde, determinată de situația conflictuală din țările de origine, dar și de măsurile întreprinse asupra lor de autoritățile unor state occidentale, ca urmare a valului de atentate comise de aceștia.

Datele obținute până în prezent atestă faptul că activitatea elementelor din această categorie, constituite în celule și grupuri de acțiune, desfășurată sub acoperirea unor societăți comerciale înființate la ordinul și cu sprijinul financiar al centralei coordonatoare, urmărește în principal obținerea de informații ce privesc obiectivele turcești din România, cu efect operațional din momentul primirii ordinului de executare a unui eventual act terorist. Această activitate este subvenționată prin cotizațiile membrilor organizațiilor, prin fonduri obținute din acțiunile de

estorcare a comercianților de origine turcă, precum și din profiturile realizate prin traficul de stupefiante, armament și muniție.

Semnificativă este activitatea de propagandă pe care aceste elemente o desfășoară împotriva autorităților turcești, atât în segmentul populației kurde, cât și asupra celorlalți străini aflați temporar în România.

Periculozitatea acestor organizații constă și în faptul că au trecut în mod efectiv la acțiuni de lichidare a unor opozanți politici sau a unor persoane ce sprijină în orice mod autoritățile turcești.

Controlul informativ a evidențiat că numeroase societăți comerciale cu sediul în București, precum și filialele acestora din Constanța, Suceava, Arad sunt folosite ca acoperire de către extremiștii kurzi în activitatea lor clandestină. De asemenea, în majoritatea orașelor reședință de județ ființează firme comerciale folosite în același scop.

Pe baza datelor obținute de S.R.I., organele abilitate de lege au întreprins măsuri punitive împotriva a peste 10 elemente, membri ai organizațiilor extremiste kurde, pentru comiterea infracțiunilor de omucidere, trafic de droguri, deținere ilegală de armament și comercializarea unor documente de călătorie false.

Tot în perioada de referință, trei elemente aparținând separatiștilor kurzi au fost declarate indezirabile pentru România, ca urmare a angrenării lor în activități ce puteau aduce atingere siguranței naționale.

■ În ceea ce privește decelarea amenințărilor pe profil antiterorist generate de accentuarea ofensivei **fundamentalismului islamic**, s-a acordat atenție deosebită existenței pe teritoriul României a unor structuri bine închegate ale organizațiilor "**Hezbollah**", "**Frații musulmani**", "**Hamas**", **Partidul Eliberării Islamice - "Hezbe lahrir"**, "**Mudjaheddine Khalk**", "**Tawhid Islamic**" și "**Amal Al Islami**".

În procesul muncii informativ-operative desfășurate s-a constatat că aceste organizații teroriste își racolează noi membri și simpatizanți din rândul cetățenilor de origine arabă aflați la studii, a comercianților și a celor veniți în țara noastră în calitate de turiști.

Acțiunile s-au desfășurat conspirat, prin unele asociații profesionale, religioase, culturale și comerciale cu statut juridic legal.

Organizațiile teroriste cu esență fundamentalist-islamică, sub aceste acoperiri, au tendința vădită de creare a unor puternice centre islamice la București, Timișoara, Cluj-Napoca, Craiova și Constanța, desfășurând o intensă activitate de fanatizare a membrilor lor, de culegere de informații privind obiective și interese israeliene, americane, egiptene, siriene din România și de trimitere a membrilor în tabere de pregătire militară din exterior, în vederea definitivării instruirii teroriste.

Sarcinile și indicațiile centrelor coordonatoare, aflate în diferite țări europene, sunt transmise prin emisari veniți periodic în România, precum și cu ocazia unor conferințe organizate de asociațiile islamice legale.

Precizăm că activitățile apreciate drept periculoase și neconforme cu

legile statului român și care vizau atingerea siguranței naționale, stabilite în sarcina membrilor organizațiilor care promovează fundamentalismul islamic, au fost riguros departajate de acțiunile legale, constituționale, de propagandă religioasă.

Pe fondul acestor cauze și condiții favorizante, prin măsuri specifice, s-au reținut în sarcina a patru lideri ai unor organizații fundamentalist-islamice, respectiv "Frații Musulmani" și "Hezbollah", fapte incompatibile cu statutul lor juridic, pentru care s-a luat măsura declarării lor ca persoane indezirabile pentru România.

Din rândul cetățenilor români convertiți la islamism, un număr de 20 de tineri au fost trimiși în tabere de instruire militară din străinătate, în viitor aceștia putând constitui puncte de sprijin pentru eventuale acțiuni violente cu caracter terorist pe teritoriul României.

Au fost identificați trei teroriști - membri ai organizației - care au fost determinați, prin măsuri combinate, să părăsească teritoriul țării noastre.

■ Nucleele din țara noastră ale organizațiilor Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei, Frontul Democratic pentru Eliberarea Palestinei și Frontul de Eliberare Palestiniană acționează pentru atragerea unor noi cadre și simpatizanți, mai ales din rândul studenților și comercianților palestinieni, aceștia urmând să-și desfășoare activitatea, conspirat, în structurile implantate pe teritoriul național.

Finanțarea filialelor acestor organizații se face atât din surse externe cât și din subvențiile primite din partea unor oameni de afaceri palestinieni care au înființat societăți comerciale în România, majoritatea acestora provenind din rândul celor ce au efectuat studii superioare în țara noastră.

Prin mijloace specifice, având permanent în observație aceste grupări disidente palestinieni, S.R.I. a stabilit că un atribut principal al activității lor este culegerea de informații despre oponenții politici, inclusiv conaționali aparținând "Al Fatah", cât și despre obiective israeliene sau ale altor state ce sprijină tratativele de pace, ce pot constitui ținte ale acțiunilor extremist- teroriste.

Gradul de risc pe care îl prezintă activitatea acestor organizații este determinat de faptul că unii dintre membrii lor au participat, anterior venirii în România, la conflictele armate din diferite state ale Orientului Mijlociu, iar pentru menținerea capacității de acțiune efectuează periodic stagii de pregătire în tabere din țări care sprijină terorismul.

O parte a grupărilor disidente palestinieni, reprezentate în țara noastră, și-au apropiat modalitățile de acțiune și strategii de cele ale organizațiilor teroriste fundamentalist-islamice, în scopul obținerii sprijinului acestora pentru distrugerea statului Israel și a "sionismului" internațional.

Cea mai periculoasă disidență palestiniană, atât la scară internațională cât și pe plan intern, continuă să fie gruparea teroristă "Al Fatah - Consiliul Revoluționar", condusă de Abu Nidal, care are

implantate în România numeroase elemente de execuție.

Prin acțiunile întreprinse de organele S.R.I. au fost puse sub control canalele de legătură și se acționează pentru determinarea liderilor din România ai acestor grupări de a nu comite acte teroriste pe teritoriul nostru.

În cooperare cu organele de poliție s-a acționat pentru descurajarea unui membru marcant al grupării conduse de Abu Nidal, venit în România din Turcia, unde fusese implicat și condamnat pentru comiterea unor acțiuni teroriste.

■ O amenințare majoră la adresa siguranței naționale o constituie **suprapunerea terorismului cu crima organizată**, "parteneriat" în cadrul căruia cele două entități - din ce în ce mai greu de delimitat - se susțin reciproc.

Date fiind noile evoluții în probleme privind proliferarea necontrolată a armelor nucleare, traficul cu tehnica militară și materiale fisionabile, crima organizată cu scopuri și obiective în sfera politicului, S.R.I. acordă o atenție deosebită acestor aspecte, având în vedere, în primul rând, componenta preventivă a activității sale, în scopul împiedicării producerii unor evenimente de natură să afecteze siguranța națională.

Deși crima organizată nu este specifică structurii psiho-sociale a societății românești, scăderea nivelului de trai, acutizarea unor sentimente de frustrare, unele imperfecțiuni ale noii legislații, amplificarea fenomenului de corupție, precum și influența din exterior a unor organizații de tip mafiot (Camorra, N'Dragheta, Cosa Nostra, Triadele) au generat constituirea, deocamdată în fază embrionară, a unor nuclee similare și în țara noastră.

Astfel, datele obținute evidențiază că o parte a membrilor organizațiilor de tip mafiot din statele occidentale, cu precădere din Italia, Germania, Olanda, dar și din China, Comunitatea Statelor Independente, Turcia și-au creat punți de legătură în România, implicându-se în traficul de armament și muniție, droguri și autoturisme. Acțiunile lor, concretizate în intimidare, șantaj, estorcare de fonduri, atacuri cu mână armată, plasări de încărcături explozive și asasinat, estompează granița dintre crima organizată și actele teroriste.

Recent, prin activitatea specifică a fost identificată o rețea a traficantilor de droguri pe relația Bogota-București. Urmare a sesizărilor făcute de S.R.I. organelor legal abilitate, a fost reținut un cetățean străin, membru al acestei rețele (asupra căruia a fost descoperită o importantă cantitate de heroină), au fost arestați trei cetățeni români din aceeași rețea, acuzați de deținere ilegală de armament și tentativă de omor deosebit de grav.

De asemenea, au fost identificate alte două rețele de traficantii de droguri, având în componență cetățeni străini, membri ai unor organizații extremist-teroriste, care pe lângă infracțiunile de contrabandă, evaziune fiscală, deținere ilegală de armament, au încercat coruperea unor înalți funcționari publici, în scopul schimbării încadrării juridice a infracțiunilor săvârșite asupra unor conaționali.

Recent a fost anihilată o altă rețea de traficantii de droguri și armament, compusă din cetățeni olandezi de origine română, arestați de organele de

poliție.

Relevanță prezintă și reținerea unui cetățean italian, posesor de acte de identitate somaleze și care, pretinzând apartenența la o instituție specializată a O.N.U., a fost implicat în traficul de stupefiante, armament, muniție și carburanți, încălcând embargoul impus de Comunitatea Internațională fostei Iugoslavii.

Tot în zona de graniță cu R.F.Iugoslavia, a fost împiedicată încercarea unui cetățean român din comuna Malovăț, județul Mehedinți, de a vinde, cu ajutorul altor două persoane, 11 focoase tip rachetă sustrase de la o unitate din țară, unor cetățeni sârbi. Cei trei traficanți au fost reținuți de organele de poliție care au colaborat la acest caz și deferiți justiției.

În perioada de referință, a crescut numărul informațiilor referitoare la deținerea ilegală de armament, muniție și explozivi (inclusiv de producție artizanală), înregistrându-se și cazuri sau tentative de folosire, în diferite scopuri a acestora, metodele și procedeele de acțiune fiind adesea din repertoriul de tip extremist-terorist.

La Hunedoara, într-o acțiune de tip mafirot efectuată în scop de răzbunare și pentru intimidarea membrilor unor grupări rivale, a fost detonată o încărcătură explozivă de dinamită, plasată într-un autoturism. După identificarea autorilor, la percheziția efectuată de organele de poliție la domiciliile acestora s-a descoperit o mare cantitate de dinamită. Cei doi au fost deferiți justiției.

De asemenea, de la domiciliul unui cetățean român, artificier la Exploatarea Minieră Livezeni, au fost ridicate 4 calupuri de dinamită și mai multe capse de inițiere pe care acesta le sustrăsese de la locul de muncă.

În județul Bihor, un membru al unei grupări de tip mafirot a folosit dinamită pentru executarea unui act de natură teroristă. Acțiunea a fost prevenită iar autorul se află în cercetarea organelor de poliție.

La Târgu Mureș a fost prevenită o acțiune de "pedepsire" a președintelui Tribunalului județean de către autori rămași până în prezent neidentificați, care au folosit o grenadă defensivă în compunerea dispozitivului exploziv.

A crescut semnificativ ponderea informațiilor referitoare la existența unor rețele de traficanți de armament, majoritatea proveniți din C.S.I., care, profitând de superficialul control vamal de la granița de Est a României, au introdus în țară armament și muniție în scopul comercializării lui. Semnificative sunt cazurile cetățenilor străini DIACENKO VALERI și MAXIMOV ALEXANDER, foste cadre militare.

În Covasna au fost descoperite 22 arme, 555 cartușe, 2,3 kg dinamită și 87 metri de fitil detonat, care puteau fi folosite în comiterea unor acte de natură teroristă.

În județul Vrancea, prin măsuri specifice și în cooperare cu organele de poliție, au fost descoperite 50 de arme de foc cu o cantitate mare de muniție și 2,5 kg trotil.

Prin activități de natură informativă au fost descoperiți și semnalati organelor de poliție mai mulți membri ai etniei romilor care dețineau armament și muniție, pe care le foloseau în activități de estorcere de fonduri de la diferiți întreprinzători autohtoni și străini în schimbul ofertei de "asigurare" a activităților comerciale. Toți aceștia fac obiectul unor cauze penale.

Plecând de la prevederile art.3, litera "i" din Legea 14/1990, care menționează că una din amenințările grave la adresa siguranței naționale o constituie "actele teroriste precum și inițierea sau sprijinirea în orice mod a oricăror activități al căror scop îl constituie săvârșirea de asemenea acte", facem precizarea că, deși actele teroriste nu sunt stipulate, în mod expres, în codurile penale ale majorității statelor lumii, în accepțiunea generală **ele constituie o acțiune comisă cu violență în scopuri politice**. Interpretarea juridică a termenului presupune săvârșirea unei fapte periculoase, finalmente consumată și care face inutilă intervenția organelor specializate. Tocmai de aceea, instituția noastră a statuat ca măsurile în domeniu să fie fundamentate pe dispozitive **preventive**, ofensive, bine coordonate, cu bază unică de date și informații, cu un sistem de alertă eficient, care să asigure cunoașterea și controlul tuturor pericolelor potențiale generate de terorism, la care se adaugă cooperarea operativă cu celelalte organe care concură la apărarea siguranței naționale.

Acționând în acest fel, s-a reușit ca, în perioada de referință, actele pregătitoare, circumscrise executării acțiunilor teroriste, să fie identificate și anihilate prin metode și mijloace **specifice muncii informative**, prin menținerea într-o permanentă stare de veghe a dispozitivelor de protecție antiteroristă a oficiilor și celorlalte reprezentanțe diplomatice străine, a unor persoane care îndeplinesc funcții importante în stat, prin controlul antiterorist și antideturnare.

În context menționăm că, în aceeași perioadă, efectivele specializate în domeniul intervenției antiteroriste au efectuat, independent sau în cooperare cu alte forțe, peste 50 misiuni de protecție a unor personalități din țară și străinătate, 210 misiuni cu prilejul unor acțiuni protocolare la oficiile diplomatice din zona de responsabilitate, precum și peste 700 patrule în scop de descurajare, la obiective din Capitală și teritoriu, protejate prin modalități specifice.

De asemenea, în sfera controlului antiterorist-antideturnare executat în raza aeroporturilor, s-a operat prin măsuri specifice asupra unui număr de peste 1.202.000 persoane, fiind descoperite 335 arme de foc, 7288 cartușe, 9409 arme albe și confiscați 649.820 dolari, 23.950 mărci și peste 3.000.000 lei ce urmau să fie scoși ilegal din țară.

II. Asigurarea legalității și sporirea eficienței activității Serviciului Român de Informații

Prin poziția sa specifică în ansamblul instituțiilor democratice ale statului de drept, S.R.I. este permanent și profund preocupat de a facilita controlul parlamentar asupra activității sale și de a consolida colaborarea cu Parchetul General, ca și de continua perfecționare a funcționării sale curente, în sensul creșterii eficienței rezultatelor obținute, prin optimizarea structurilor proprii și prin cooperarea cu alte structuri informative.

* *
*

În perioada de referință, activitatea S.R.I. s-a situat permanent pe terenul principiilor consfințite prin Constituție și al normelor legale în vigoare.

Respectarea riguroasă a cadrului legal de către S.R.I. în exercitarea atribuțiilor ce-i revin în privința siguranței naționale a fost, în măsură însemnată, ușurată de **sprijinul acordat de Comisia comună permanentă a Camerei Deputaților și Senatului de control asupra activității S.R.I.**, în contextul controlului exercitat.

Controlul parlamentar asupra legalității activității S.R.I. în domeniul siguranței naționale își dovedește rolul benefic, concretizându-se în măsuri care vizează atât jalonarea strictă a acesteia în raport cu dispozițiile legale, cât și în semnalarea și eliminarea oricăror neclarități relative la modul de aplicare a normelor juridice.

În privința cadrului legal al activității instituției noastre, suntem continuu preocupați de racordarea cât mai exactă a întregii noastre activități la cerințele legii, precum și de asigurarea unui nivel de maximă rigoare în întocmirea documentației referitoare la cererile de autorizare de către Parchetul General a acțiunilor specifice pe bază de mandat.

Astfel, întocmirea documentelor pentru obținerea mandatelor necesare de la Parchetul General de pe lângă Curtea Supremă de Justiție s-a realizat în condițiile funcționării unei structuri interne, specializată pe profil juridic, pentru garantarea respectării prevederilor legale privind solicitarea autorizării de către procuror a unor asemenea activități, instituirii unui control intern de legalitate - concretizat în evaluarea informațiilor referitoare la fapte, acțiuni, situații, împrejurări ce constituie amenințări la adresa siguranței naționale -, în fiecare caz în care se solicită emiterea unui mandat.

S-au eliberat, la cererea S.R.I., de către procurorii anume desemnați de Procurorul General, **371 mandate** în vederea efectuării actelor pentru culegerea de informații. În toate cazurile, solicitările de mandat au fost legale și temeinice, acestea având la bază date și indicii ce atestau

existența unor amenințări la adresa siguranței naționale, pentru a căror prevenire, descoperire și contracarare s-a dispus emiterea mandatelor.

Aceste amenințări au constat în 196 activități suspecte de trădare-spionaj sau divulgare a secretului de stat, 59 acțiuni extremiste sau de incitare la fapte ce pot periclita ordinea statului de drept, 15 fapte susceptibile de subminare a economiei naționale, 30 acțiuni revizionist-separatiste, 42 intenții sau preocupări de natură teroristă.

Activitățile desfășurate în conformitate cu prevederile art.13 din Legea nr.51/1991 s-au dovedit a fi și oportune, întrucât au condus la obținerea unui volum important de noi informații, care le-au confirmat pe cele inițiale, privind existența unor amenințări la adresa siguranței naționale, permițând, astfel, luarea de măsuri corespunzătoare de prevenire și contracarare a lor.

Cadrul de colaborare, realizat la inițiativa Comisiei comune permanente, între procurorul general și principalii săi colaboratori, directorul S.R.I. și șeful unității juridice însărcinate cu asigurarea legalității în S.R.I. a permis punerea în discuție a unor probleme a căror rezolvare reprezintă un pas înainte în exercitarea controlului asupra legalității și în analiza temeiniciei fiecărei solicitări de emitere de mandat, pentru prevenirea comiterii de abuzuri și nerespectării normelor juridice.

În legătură cu utilizarea fondurilor bănești destinate S.R.I. prin bugetul de stat, au fost respectate normele legale în vigoare, relative la fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli și la alocarea, repartizarea și utilizarea fondurilor bănești. De asemenea, activitatea legată de fondurile bănești alocate pentru cheltuieli operative, riguros reglementată prin lege, s-a desfășurat în conformitate cu aceste dispoziții.

Ca urmare a ducerii la îndeplinire și a celorlalte prevederi cuprinse în Hotărârea nr.30/1993 a Parlamentului României de către Comisia comună permanentă de control, S.R.I. s-a conformat solicitărilor formulate de aceasta și a prezentat rapoarte, informări și explicații scrise, date și informații privind:

- evenimentele din decembrie 1989 (raport preliminar);
- organizațiile extremiste care acționează pe teritoriul țării noastre;
- situația flotei comerciale românești;
- sistemele de întrajutorare tip "Caritas" și "Procent";
- informații obținute cu privire la înscrisurile și obiectele ridicate de la diverse persoane de către fostele organe de Securitate.

Întrucât conținutul relațiilor dintre instituția noastră și comisia parlamentară de control al S.R.I. este întregit de numeroase alte date cuprinse în recentul raport al acesteia din urmă, dorim să mai reținem atenția cu un ultim aspect.

În perioada de referință, relațiile cu beneficiarii legali de informații s-au dovedit a fi bune, în condițiile în care S.R.I. a urmărit permanent

asigurarea calității și continuității fluxului informațional. Totuși, interesul S.R.I. pentru a realiza o creștere a eficienței activității sale trebuie susținut prin realizarea unui cadru legal, bine fundamentat, care să reglementeze modul în care beneficiarii legali **gestionează datele astfel obținute**. Ne referim, în speță, la eventuale modalități de stimulare a responsabilității beneficiarilor pentru adoptarea măsurilor de contracarare a situațiilor negative semnalate, precum și pentru asigurarea protecției informațiilor care le sunt furnizate de către S.R.I. De asemenea, o mai susținută frecvență a comunicării aprecierilor beneficiarilor privind operativitatea, calitatea, utilitatea informațiilor primite ar fi de natură să ofere exigențe suplimentare preocupărilor noastre de îmbunătățire a activității proprii.

1. Contribuții specifice la apărarea stării de legalitate

Redimensionarea componentei **preventive** a activității sale specifice a constituit un obiectiv prioritar al S.R.I.. În acest scop, instituția a acordat o atenție deosebită apărării stării de legalitate, ca element al siguranței naționale, și cooperării cu celelalte instituții cu atribuții în acest domeniu.

Ca urmare a activității informativ-operative desfășurate în conformitate cu prevederile art.11 din Legea nr.51/1991, S.R.I. a trimis, în perioada 01.10.1993-31.07.1994, Gărzii Financiare, Ministerului Finanțelor, Direcției Generale a Vămirilor și altor autorități publice, 421 de sesizări privind încălcări ale legilor din domeniul lor de activitate. Dintre acestea, 50 de sesizări au condus la prevenirea unor amenințări la adresa siguranței naționale.

În perioada de referință, au fost adresate parchetelor sau organelor de poliție un total de 729 de sesizări privind infracțiuni de drept comun, dintre care 112 au avut ca efect prevenirea conturării unor amenințări la adresa siguranței naționale prevăzute de art.3 din Legea 51/1991.

Parchetul General a fost sesizat cu privire la fapte ce reprezintă încălcări ale legii penale comise de 7 persoane. Acțiunile întreprinse de acestea sunt susceptibile a constitui infracțiuni de subminare a economiei naționale (5), divulgare a secretului economic (1) și trădare prin transmitere de secrete (1).

Alături de cazurile numiților Varga Ioan, Petcu Stelian și Silion Dumitru, deja amintite, au mai fost aduse la cunoștința Parchetului General cazurile privind:

- Compania de Navigație Maritimă ROMLINE Constanța.

Conținutul sesizării: contracte defectuos încheiate privind vânzări și închirieri de nave prin care s-au creat grave prejudicii economiei românești, afectând interesele de siguranță națională în domeniul economic.

- Contractul încheiat între Compania de Navigație maritimă PETROMIN S.A. și firma THE TORVALD KLAIVENESS GROUP.

Conținutul sesizării: în baza contractului încheiat între S.C. PETROMIN S.A. - Constanța și firma THE TORVALD KLAIVENESS GROUP, partea

română a fost grav prejudiciată prin înstrăinarea din patrimoniul public a unui număr de 14 nave (petoliere, mineraliere, cu un deplasament total de 1,3 milioane tdw) în valoare de peste 200 milioane dolari.

Prin aceasta a fost subminată capacitatea de transport maritim în domeniul strategic al asigurării economiei naționale cu resurse energetice.

În toate aceste cazuri s-a dovedit preocupare pentru a asigura o documentare temeinică a faptelor, ceea ce a permis organelor competente începerea urmăririi penale sau efectuarea de acte premergătoare pentru probarea încălcărilor prevederilor legale și tragerea la răspundere a persoanelor vinovate.

2. Relațiile cu alte structuri informative

În scopul realizării sarcinilor ce-i revin, S.R.I. a stabilit relații de conlucrare, în primul rând cu celelalte organisme care, potrivit art.6 din Legea 51/1991, au atribuții în domeniul siguranței naționale: Ministerul de Interne, Ministerul Apărării Naționale, S.I.E., S.P.P., Ministerul Justiției.

În baza protocoalelor și înțelegerilor bilaterale, care constituie baza conlucrării cu celelalte structuri informative, S.R.I. face schimb de informații, primește și acordă sprijin în diferite alte modalități, cooperând pe linie de antiterorism, precum și pentru prevenirea și combaterea actelor ce pot aduce atingere siguranței naționale în sfera economiei, inclusiv a relațiilor comerciale externe.

Menționăm însă că s-ar impune o delimitare mai clară a competențelor diferitelor structuri și organisme cu atribuții în realizarea siguranței naționale, îndeosebi în domeniile de interferență cum sunt terorismul, crima organizată și infracționalitatea economică.

Totodată evidențiem că una dintre formele de lucru, create prin Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Tării și care prevede obligativitatea unor întâlniri periodice ale reprezentanților M.I., M.Ap.N., S.I.E., S.P.P. și S.R.I. pentru a evalua riscurile și amenințările la adresa siguranței naționale, a fost, până la ora actuală, insuficient valorificat, deși reprezintă, în opinia S.R.I., o modalitate necesară de consultare, coordonare și sprijin reciproc. Deosebit de productivă s-ar putea dovedi colaborarea pentru analiza și evaluarea informațiilor în vederea prevenirii, menținerii sub control sau neutralizării situațiilor de risc major.

În virtutea art.15 din Legea nr.14/1992, S.R.I. a stabilit și relații cu organisme similare din străinătate. După câțiva ani de eforturi și după acumularea unei experiențe într-un domeniu practic nou, au fost create legături stabile cu mai multe structuri informative, inclusiv cu principalele servicii secrete ale lumii. Ca urmare, au început să apară și rezultate, materializate, în ce ne privește, în obținerea unor informații relevante în planul apărării siguranței naționale a României. Contactele respective s-au dovedit utile, inclusiv în momentele de acutizare a unor situații de criză, în rezolvarea cărora România are un interes major, prin facilitarea

cunoașterii evaluărilor făcute de structuri informative ale altor state.

Semnificativ este faptul că, după o perioadă de expectativă și chiar de ignorare a inițiativelor noastre, S.R.I. a început să fie căutat ca partener de cooperare de către unele servicii secrete străine, în primul rând pentru combaterea unor pericole la adresa civilizației umane și a siguranței altor state, cum este cazul terorismului internațional sau al traficului ilegal de materiale strategice.

Apreciem că sistemul de relații externe al S.R.I., pe care vom continua să îl dezvoltăm, a început să se înscrie în tendința mondială a serviciilor secrete de a intra în cooperare, după ce decenii la rând au fost doar vârfuri de lance ale acțiunilor ostile reciproce, iar în planul legăturilor s-au ignorat ori au pretins chiar că "nu există".

3. Impactul imaginii publice asupra activității instituției

Ansamblul activității S.R.I. a determinat, în perioada de referință, o relativă schimbare a imaginii sale publice, în sensul că nu mai este negată necesitatea existenței și funcționării instituției, care a început să fie percepută ca o condiție indispensabilă evoluției democratice a societății românești și a cărei activitate se desfășoară în conformitate cu principiile constituționale și se subordonează legilor în vigoare și controlului parlamentar.

Totuși, imaginea publică a S.R.I. continuă să fie lezată datorită prezentării deformate a activității sale de unele canale mass media, în scopul discreditării și blocării activității și capacității de acțiune a instituției, precum și pentru întreținerea unei atitudini de suspiciune față de aceasta la nivelul opiniei publice. Deși spectrul atacurilor s-a restrâns, continuă să se vehiculeze acuze nefondate, neverosimile și chiar plăsmuite, referitoare la partizanatul politic, influențarea vieții economice și sociale, depășirea atribuțiilor legale sau manipularea informațiilor în scop de dezinformare.

Aceste acuze sunt neîntemeiate, cu atât mai mult cu cât întreaga activitate a S.R.I. se află sub controlul permanent al Parlamentului prin comisia sa de specialitate și nici una dintre ele nu a fost pertinent probată.

Persistă și critici legate de ineficiența și lipsa de transparență a activității instituției, care însă pornesc de la o înțelegere inadecvată a specificului muncii de informații, sau de la comportamentul individual al unor cadre, care nu poate fi, în nici un fel, generalizat la nivelul întregii instituții.

O premisă de distorsionare a imaginii S.R.I. a constituit-o acțiunile diverselor persoane care, în scopul realizării unor interese profesionale sau personale, ilicite, și-au atribuit ilegal calitatea de cadru S.R.I.

Spre exemplu:

- Lăpuște Marian Nicolae, director al S.C. "M.T.MASTER" S.R.L. și patron al barului "Madona" din București, a pretins că este ofițer S.R.I. pentru a-și acoperi afacerile ilegale, inclusiv față de lucrători ai Gărzii Financiare;

- Buzilă Mihail, inspector frecvențe radio la Centrul de Control Frecvențe Radio Miercurea-Ciuc, și-a declinat calitatea de ofițer S.R.I. pentru a putea intra în posesia unor date și informații la care nu avea acest drept în virtutea atribuțiilor de serviciu;

- Cimpoeru Eugeniu, patronul restaurantului "Arbitrii" din București, pretinzând că este colonel în S.R.I. și promițând că în această calitate poate interveni pentru a obține celor interesați vize de intrare în S.U.A., în schimbul unor sume de bani în valută.

- Dumitru Cornel, din București, pretinde în anturajul său că este colonel în S.R.I. și, întrucât concubina sa - patron al unei firme, a intrat în relații de afaceri cu un partener american, cel în cauză i-a amenințat că le va intercepta convorbirile telefonice.

Urmare acestui fapt, cetățeanul străin și-a exprimat intenția de a reclama Ambasadei S.U.A. la București că S.R.I. supraveghează convorbirile sale;

- Lucian Enache, directorul general al firmei S.C. LUDOR IMPEX S.R.L., se prezintă față de persoanele cu care vine în contact drept ofițer în S.R.I., susținând că firma sa ar derula operațiuni comerciale în beneficiul acestei instituții.

Aceleași susțineri a încercat să le acrediteze și pe timpul cercetărilor la care a fost supus de către organele de poliție, ca urmare a unor nereguli financiare comise în raporturile cu un partener de afaceri;

- Sârbu Neculai, patronul S.C. NATIONAL BODYGUARDS S.R.L. din Piatra Neamț, care are filiale în mai multe județe din țară, eliberează absolvenților cursurilor organizate de el legitimații asemănătoare cu cele ale cadrelor S.R.I. La întrunirile pe probleme de filaj a recomandat cursanților ca, pe parcursul activității, în situațiile în care vor fi descoperiți de persoanele urmărite, să se prezinte drept cadre S.R.I.

Cazurile de civili care au pretins că sunt cadre ale S.R.I., în marea lor majoritate reprezintă abuzuri de calitate din interese personale adeseori ilicite, comportamentul acestora ridicând semne de întrebare celor cu care au intrat în contact, dar permițându-le, în unele cazuri, **să intre totuși în posesia unor date și informații pe care, în mod firesc, nu le-ar fi putut obține** prin natura atribuțiilor profesionale.

Îngrijorător este faptul că fenomenul înregistrează o curbă ascendentă, în perioada de referință semnalându-se aproape 100 de cazuri.

Au fost și situații în care cadre ale altor segmente din sistemul siguranței naționale și-au atribuit fără drept calitatea de ofițeri S.R.I., fapt pentru care au fost sesizate factorilor de conducere ai instituțiilor respective ce au luat măsuri adecvate de corecție.

În prezent, în România ființează peste 160 agenții și societăți ce au ca obiect de activitate servicii de pază și investigații particulare - fără ca aceasta să se bazeze pe dispoziții legale în acest sens -, în structura cărora sunt angajate foste cadre de securitate, miliție și armată, specializate în investigații, supraveghere tehnică operativă, pază și

gardare apropiată.

Din datele pe care le deținem rezultă că unele societăți cu acest profil (reprezentând un potențial informativ ce nu poate fi neglijat) au intrat în atenția anumitor servicii de informații străine care le-au sprijinit logistic pentru dotarea cu mijloace tehnice profesionale performante, utilizate de foști ofițeri specialiști în domeniu.

În atingerea scopurilor urmărite, unii angajați ai societăților respective și-au arogat, ilegal, calitatea de ofițer S.R.I..

Asemenea practici au fost utilizate în acțiuni care sunt la limita ori în afara legalității sau moralității profesionale, alimentându-se astfel, în cele mai diferite medii, resentimente sau rezerve față de S.R.I. și formulându-se acuzații nefondate cu privire la activitatea și cadrele instituției.

Cu toate acestea, semnalele negative în legătură cu imaginea noastră publică, atunci când au fost întemeiate, au dus atât la măsuri imediate de sancționare, cât și la demersuri de optimizare a activității.

4. Optimizarea structurilor organizatorice și de personal

Așezarea activității S.R.I. pe coordonatele concepției strategice de realizare a siguranței naționale în noul context geopolitic global european și regional, precum și în starea de drept și de fapt a integrării României în structurile continentale a impus și impune în continuare reconsiderarea cadrului conceptual și organizatoric al Serviciului, fiind necesare permanente reevaluări ale resurselor de personal, atât la nivelele de decizie cât și ale celor de execuție.

În concordanță cu noile realități politico-operative, conducerea serviciului a adoptat un ansamblu de acțiuni și măsuri:

1. a fost creată baza conceptuală a activității de informații, materializată în reglementări compatibile cu principiile și normele general-valabile existente în doctrina și practica altor servicii;

2. a fost constituită baza normativă a activității informativ-operative de realizare a siguranței naționale desfășurate de serviciu;

3. s-a realizat planificarea necesarului de informații în conformitate cu competențele de realizare a siguranței naționale stabilite prin lege, directivarea pe etape, domenii și probleme prioritare a efortului informativ;

4. s-a înfăptuit stabilirea și definirea problemelor ce fac obiectul activității de informații, inițierea și derularea unor programe și operațiuni de informare generală menite să asigure concentrarea și coordonarea activității pentru îndeplinirea unor sarcini majore de realizare a siguranței naționale;

5. în scopul mai bune cuprinderi a sarcinilor specifice unor regiuni ale țării, creării cadrului organizatoric și statuării răspunderii unice pentru activitatea de informații la nivelul Capitalei, degrevării structurilor centrale

ale serviciului de unele atribuții de execuție nemijlocită, pe seama creșterii componentei analitice a activității informative și a funcțiilor de planificare informativă și coordonare operativă, au fost revăzute și îmbunătățite - cu aprobarea C.S.A.T. - unele structuri organizatorice.

6. a continuat procesul de întinerire a efectivelor, de îmbunătățire a compoziției personalului și, în același timp, s-au efectuat unele schimbări la nivelul eșaloanelor de comandă.

Acțiunile întreprinse pe această linie au fost orientate pentru realizarea a trei obiective majore.

Primul a urmărit îndepărtarea din aparat a cadrelor care nu s-au putut adapta cerințelor activității acestui serviciu, care nu au reușit să se integreze și să acționeze pe măsura noilor realități.

Cel de-al doilea obiectiv, aflat în permanentă actualitate, l-a constituit asigurarea cu efective a tuturor unităților S.R.I. și îndeosebi a acelor cu problematică informativ-operativă complexă ori cu un deficit mai mare de personal.

Cel de-al treilea obiectiv a vizat perfecționarea sistemului de selecție și formare a personalului. În acest sens s-a acționat pentru:

- perfecționarea instrumentelor și metodologiei de selecție a personalului, aplicarea unor criterii riguroase de cuantificare a competenței profesionale, calităților și aptitudinilor celor selecționați pentru munca informativ-operativă după metodologia practică de cele mai avansate servicii de informații;
- desfășurarea unor activități eficiente de pregătire a personalului nou încadrat, în așa fel încât integrarea profesională a acestuia să se facă foarte rapid;
- selecționarea pentru Institutul Superior de Informații, din subordinea S.R.I., a unor cadre didactice cu înalt potențial profesional; elaborarea de cursuri și tematici adecvate menite să contribuie la realizarea unui învățământ modern și flexibil.

Analiza principalilor indicatori de evaluare a compoziției și pregătirii personalului evidențiază faptul că prin măsurile aplicate s-a reușit îmbunătățirea calitativă, de fond, a aparatului nou creat care, în prezent dispune de un corp de cadre tinere, atașate necondiționat intereselor majore ale statului de drept și valorilor democrației.

Astfel, vârsta medie a personalului este de 37 de ani.

S-a îmborsătat și întinerit aparatul, în perioada de referință fiind trecute în rezervă și alte cadre care se adaugă celor care au fost disponibilizate, prin acțiuni succesive, în perioada 1990-1993.

Totodată, au fost încadrați mulți tineri, pe bază de concurs și în urma opțiunii deliberate a fiecărui candidat pentru integrarea în structurile S.R.I..

Ca urmare a acestei dinamici, în prezent ofițerii tineri, din grupa de vârstă până în 35 de ani, reprezintă **34,5%** din efective, procesul de înnoire a personalului instituției desfășurându-se în continuare.

Din punct de vedere al pregătirii, **85,86%** din ofițeri au studii superioare sau urmează cursurile unor instituții de învățământ superior, civil sau militar.

Dinamica promovărilor/retrogradărilor în/din funcții de conducere evidențiază faptul că **33,7%** din șefii de unități, **36,8%** din locuitorii șefilor de unități, **22,7%** din șefii de sectoare și **17,5%** din șefii de birouri au fost schimbați din funcții în perioada de referință.

Aceste schimbări au vizat sporirea eficienței în activitatea profesională și întărirea actului de comandă în structura unităților centrale și teritoriale.

III. Priorități în problematica siguranței naționale pentru perioada următoare

Analiza surselor de risc pentru siguranța națională, nominalizate în cuprinsul acestui raport, evidențiază faptul că, din perspectiva imperativelor reformei, o temporizare a integrării României în structurile europene și euro-atlantice ar reprezenta principala amenințare la adresa stabilității și securității naționale în contextul lumii de azi.

În direcția configurării acestei amenințări ar putea acționa o serie de factori de risc care i se subsumează:

a) blocarea ori amânarea aplicării reformei, respectiv a procesului de instrumentare legislativă și instituțională, ca și a celui de operaționalizare a acestor instrumente;

b) alimentarea ideii, vehiculată intens de cercuri străine interesate, că România nu este pe deplin decisă, nici capabilă pentru o completă și definitivă integrare europeană, fiind în egală măsură disponibilă sau dependentă față de o sferă de interese răsăriteană;

c) slăbirea autorității și a capacității de decizie a statului, ca principal artizan al proceselor reformatoare.

În această ultimă privință, se produc și proliferază, comportând grade diferite de risc pentru siguranța națională, fenomene care, pe de o parte, servesc ca argumente pentru susținerea tezei cu privire la pretinsa inadaptabilitate structurală a societății românești la standardele de funcționare democratică în plan economic, politic și social, iar, pe de altă parte, pun într-o situație vulnerabilă potențialul național, reducând totodată șansele gestionării și fructificării atuurilor economice, social-profesionale și geopolitice ale țării noastre.

Din aria acestor fenomene, considerăm că au incidență asupra siguranței naționale cel puțin următoarele:

- menținerea majorității întreprinderilor românești la cote falimentare, datorită incompetenței sau lipsei de motivație manifestate la nivel managerial, actelor de corupție favorizând concurența neloială, abandonării piețelor tradiționale și a profilurilor de fabricație pentru a obține profituri rapide și facile ori în urma unor aranjamente oculte, dar și datorită blocajelor de ordin macroeconomic;
- afectarea autorității structurilor de decizie executivă, ca și a suportului lor economic și financiar, printr-o suită îngrijorătoare de ilegalități comise la cele mai diferite niveluri și în toate sectoarele de activitate;
- cumularea presiunilor unor centre de putere economică străine,

combinate cu acțiuni specifice ale unor servicii secrete, pentru a prelua controlul asupra unor ramuri economice, inclusiv dintre cele strategice, în condiții de concurență neloială și, uneori, cu concursul irresponsabil ori interesat al unor factori de decizie din țară;

- slaba protejare a secretului de stat în fața încercărilor tot mai numeroase, uneori concurențiale, de infiltrare și penetrare informativă, în condițiile lipsei legislației în materie, desconsiderării unor norme elementare de protecție, dar și, de multe ori, a semnalelor venite din partea structurilor informative române competente;

- inerția sau rezistența în aplicarea măsurilor reformatoare, birocrăția excesivă practică adesea doar în scopul obținerii de foloase personale.

În strânsă legătură cu ritmul și rezultatele concrete ale reformei se conturează pericolul unui recul al sprijinului acordat de populație procesului de transformare democratică. Intrată în zona unui comportament apatic și resimțind acut insatisfacții personale, dar - ceea ce este mai grav - și o lipsă de orizont, populația poate deveni disponibilă pentru a-și investi încrederea în opțiuni de altă natură și orientare decât cea autentic reformistă.

Riscurile generate de o slăbire a autorității instituțiilor statului se conjugă cu cele vizând direct valorile suveranității, integrității și unității statale, îndeosebi prin întreținerea unor focare de tensiuni interetnice în scopuri politice și, mai recent, economice.
